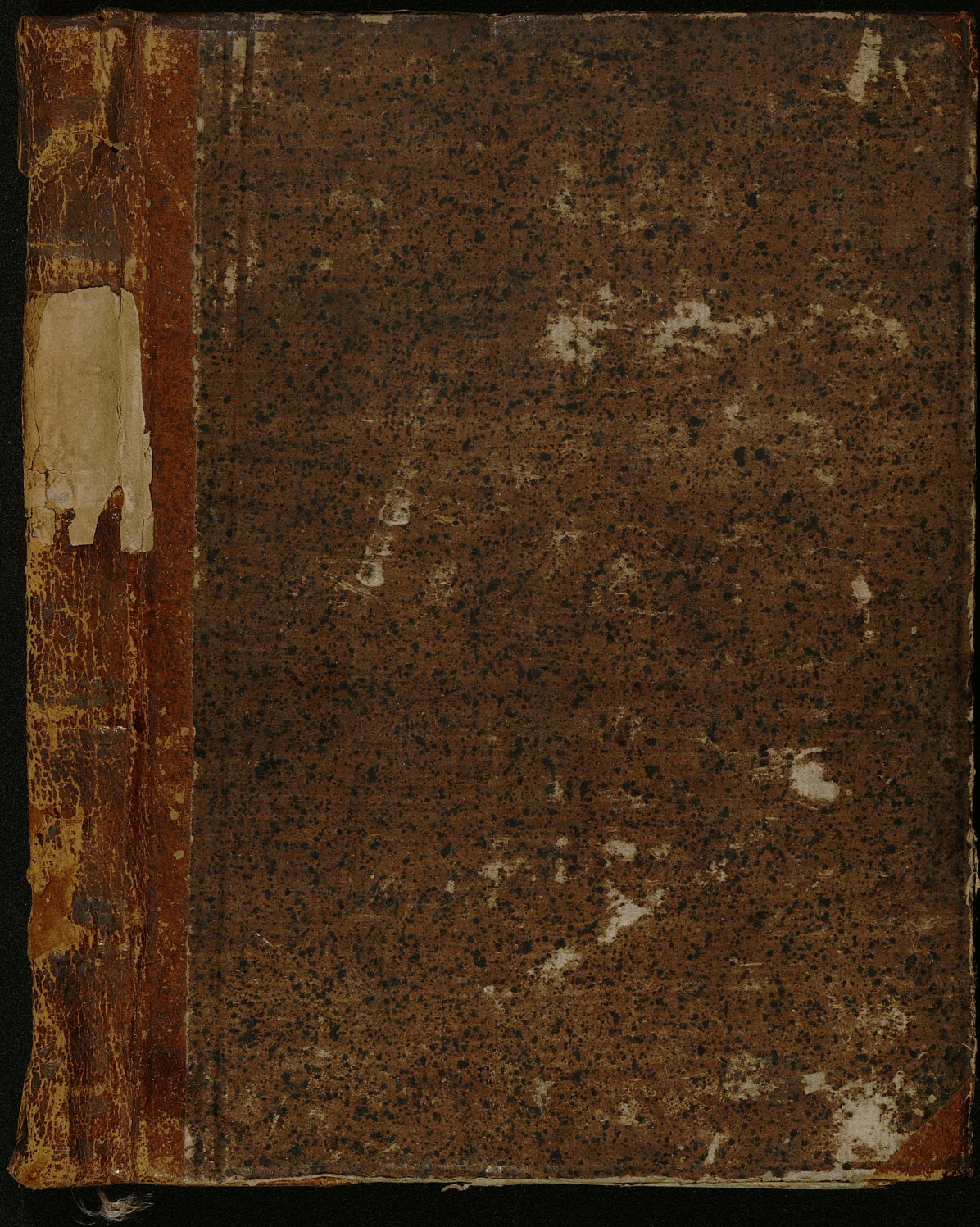

R. XVIII. 10
P. IV. 57

Inven. 1268 127

GW. 498, 512,

22
23

Bar

Inc. 126-
-127

44

IX.

34.

c.d.

Doctrinale altum: seu liber pa-
 bolarum Alani meirice descriptus cū sentētiis et me-
 trozum expositionibus vtilis valde ad bonorū mo-
 rum instructionem.

Alani meirice descriptus cū sentētiis et me-

Prohemium

Est liber duobus modis

solet nominari. Primo scđm quosdā ap-
pellatur doctrinale altum. Et pro tāto vo-
catur doctrinale: qz dat doctrinā. Unde
doctrinale dicitur a doctrina. tōm is liber dās do-
ctrinā doctrinale potest appellari. tñ istud nomē do-
ctrinale appropriatū est illi libro quē cōposuit magi-
ster Alexander de villa dei: qui incipit *Scribeze clerici-
culis*. Alio modo solet vocari Alanus de parabolis
ab inventore. nam autor istius libri vocatur Alanus
De quo legitur qz cū quadā die studeret parisijs sci-
ens septem artes liberales necnō leges atqz decreta
suā sciam proposuit exponere et in aliquē fructū redi-
gere seu explicare. Et cum in crastinū de tota trinita-
te pđicando velet sciam et noticiā verā de illa cūctis
audientibus exhibere. ipso p gente ad spaciū prope
quandā ripariā. cogitans qualiter opus propositū
cōplere posset: quendaz puerū repperit. qui tenens
vnū coclear in manu fecerat vnā puam foueā mo-
dicū procul ab aqua. hauriens aquā cum suo coclea-
ri portabat ad foueam quā fecerat: et instanter sicut
puer apposuerat aquā in foueā aqz terrā intrabat. qz
locus erat arenosus. Qd vidēs Alanus dixit puero
Puer quid hic agis. Respondens puer dixit. To-
tam istam ripariam in foueā meā ponere proposui.
nec cessabo quousqz propositū meum adimplevero
Cui Alanus. Nō putas fecisse. opus tuū licz sit pue

III Prohemium

rile tamen impossibile tibi. Cui puer. Hoc citius fecero q̄ in propositis tuis adimpleris. Et Alanus respondēs dixit. Quid em̄ proposui facere. Et puer dixit Tu pposuisti declarare cras totā trinitatē p tuā sciam ī p̄dicatōe: qđ est magis impossibile tibi q̄ q̄ ego proposui. Quod audiēs Alanus multū territ⁹ reuersus domū ⁊ dicta pueri cōmemorās: multū dolens ⁊ tristis suā presumptōem siue arrogantīā cognouit. Adueniente vero die crastina ⁊ hora p̄dicatōnis ubi multitudo magna populi fuerat cōgregata Alanus ascēdens cathedrā dixit loco thematis. Sufficiat vobis vidisse alaniū. Quibus verbis dictis descendit de cathedra ⁊ abiit. Quod vidēs populus nō modicū stupefactus fuit. Hoc facto Alanus verecūdia cōfusus pmanere nolens ibidem trāsivit burgūdia et in quadam abbacia sitercium noīe pastor oīum fuit. et deinde fuit conuersus ipsius abbacie ad modū laici. Accidit q̄ quidā heretici romē aduenerāt: qui p sua argumēta falsasq; fillogisatiōes totam fidem catholicam subuertebant. Quapropter papa mandauit oēs prelatos. abbates. doctores ⁊ clericos totius xpianitatis romā venire. quatenus dictis hereticis resisterent. Quod abbas magistri Alani audiens alano relicto in abbacia voluit romā pergere. Tunc Alanus qui iam sensum recuperauerat dixit dño suo. O domine me tedet hic stare. qz diu est q̄ abbaciam non exiui. quapropter humiliter deprecor vt vobiscum pergam romā et bene seruiāz

Prohemium

vobis. optimeq; pensabo de equis. Tunc abbas pergens romā duxit alannum secum. Adueniente die disputationis abbas voluit intrare locum disputationis: cum quo Alanus voluit intrare. Cui abbas dixit. Vade ad hospitium et pensa de equis. quia locus istum non posses intrare propter custodes et clientes hic existentes: qui non sinūt intrare nisi platos et magnos clericos et posses verberari. Cui Alanus. Volo verberari ut intrem. Et supponēs se clamidi seu cappe sui magistri intrauit dictū locū et ipse sedēs ad pedes sui magistri audiuit disputationē. Heretici vero proponentes questionēs superauerūt christianos et vicerūt. Quod vidēs Alanus exiuit latebras dicēs ingrō suo. Iube dñe bñdicere. Et abbas stupefactus dixit alano Si leuauer quid vis facere. Tūc Alanus intrauit dicēs ut prius. iube dñe bñdicere usq; ad terciā vicē. Quod vidēs papa pmissit eū arguere. Et alannus recitās questionēs per dictos hereticos motas: arguit et confundit illos. Quod vidēs hereticus confusus dixit. Tu es diabolus aut alannus. Cui alannus. Non sum diabolus sed alannus. Tūc abbas magister suus voluit sibi suā dignitatē donare: quā alannus suscipere noluit. sed per papā et abbatē fuit sibi concessum ut duos clericos haberet in sua abbacia quā clerici sub se libros (quos ipse dictaret) scriberent. ubi plures libros fecit: inter quos fecit istū qui incipit (Alphebo phebe etc) Alano vero mortuo fuit sepultus in dicta abbacia. super cuius tumulo scribuntur isti versus. Alanū brevis hora breui tumulo sepe liuit

Qui duo qui septem totum qui subdit orbem. Beire
sui mores dare vel retinere nequit. Iste liber solet
vocari apud literatos de pabolis. Et dicitur pabo
la a para quod est iuxta et bole finis: quasi iuxta sententias
¶ Item in principio huius libri tria sunt inquirenda.
Primo que et quot sunt cause huius libri. Secundo
quis est titulus huius. Et tercio cui parti phie suppo
nuntur. ¶ Quo ad primum est sciendum quod quatuor sunt
cause huius libri. scilicet efficiens. materialis. formalis et
finalis. Causa vero efficiens fuit venerabilis magi
ster Alanus de quo immediate superius dictum est. Causa
enim materialis est bona et utilis doctrina et pabolarii si
ne exemplorum positio: ut in ipso continetur. Causa antea
formalis est modus procedendi metricus. Et causa
finalis est duplex. scilicet grammaticalis et moralis. Cau
sa finalis grammaticalis est. ut plecto isto libro ac bene
intellecto terminorum multorum notitia ac multas decli
nationes seu modos significandi habeamus. Causa ve
ro finalis moralis est. ut isto libro plecto ac bene intel
lecto bonis moribus atque virtutibus adhereamus.
¶ Quo ad secundum sciendum quod titulus proprius operis est
Incipit liber magistri Alani de parabolis. Vel sic.
secundum alios. Incipit doctrinale magistri Alani de pa
rabolis. Vel sic. Incipiunt parabole magistri Alani.
¶ Quo ad tertium sciendum quod est distinguendum cui parti
phie supponitur. quod si legitur grammaticaliter solum. et sic
supponitur phie grammaticaliter rationali Vel legitur realiter
ut scilicet est causa sciendi et doctrine. et sic supponitur phie mo
rali simpliciter. ¶ His ergo visis sciendum est quod iste liber
dividitur in sex partes sive in sex capitula. secundum quod di
a iij

verfimode procedit. scz scdm diversam situatōē me-
troz. Primū capitulū procedit per versus binos. ⁊
incipit in principio ⁊ durat vsq; ad illā prem (Lucta-
tur) Secūdū capitulū procedit p versus quaternos
⁊ incipit ibi (Luctat) et finit ibi (Nō teneas aurū.)
Terciū pcedit p versus sextenos. ⁊ incipit ibi (Nō
teneas) ⁊ durat vsq; ibi (Nō Bñ pedibus) Quartū
capitulū procedit p octo versus ⁊ incipit ibi (Nō be-
ne) ⁊ durat vsq; ibi (Nō sunt digna colū) Quintum
procedit p versus denos. ⁊ incipit ibi (Non sunt dig-
na) ⁊ durat vsq; ibi (Si quis arare) Sextum capim-
lum procedit per duodenos versus. ⁊ incipit ibi (Si
quis) ⁊ durat vsq; ad finem. Quodlibet autem capi-
tulum dividitur in tot partes: quot in eodem sunt pa-
rabole. ut patebit in processu.

Explicit probemium Sequit capm primū

Capitulum primum.

**Phebo phebe lumen capit: a sapiente
Inspiciens sensum: quo quasi luce micat.**

¶ Dic autor prosequitur suum interitum. et primo ponit parabolam dicens. quod sicut luna sumit lumen suum a sole. sic inspiciens debet sumere sensum siue sapiam et bonam doctrinam a sapiente viro. **¶** Construe (phebe) id est luna (capit lumen). i. claritatem (a phebo). i. a sole. sic (inspiciens capit sensum) id est sapiam (a sapiente. quo micat) id est resplendet (quasi luce)

**Nihil aliud nisi se valet ardens ethna cremare
Sic se non alios inuidus igne coquit**

¶ Ponit aliam parabolam dicens. quod ethna est mors in faciliis specie ardens. nec potest ardere alios motes nisi seipsum. sic est de inuido. qui cupiens alienam et dolens de prosperis proximis. vixit et coquit seipsum in igne doloris et tristitie nichil nocens alijs nisi sibiipsum. **¶** Construe (ethna) id est talis mors (ardens. nil) pro non et aliquid. non (valet). i. non potest (cremare) aliquid (nisi se. inuidus coquit se sic) id est taliter. et non coquit (alios)

**Sus de sorde leuat: saltē dum colligit escas
Eur nūquā surgit sorde volutus homo.**

¶ Ponit aliam parabolam dicens. quod illud animal sus surgit de sorde siue de palude. saltē dum vult comedere. Quare ergo homo inuolutus sorde. i. peccatis non surgit a peccato scilicet per contritionem. confessionem et satisfactionem. **¶** Construe (sus surgit a sorde saltē dum colligit) id est congregat (escas. cur nūquā) pro non et nunquam (homo volutus) id est inuolutus (sorde) id est peccato (non surgit) scilicet a peccato.

Utribus antiquis vinū committere noli.

Nec senibus sensum quem retinere velis

¶ Ponit aliā parabolā dicens. q̄ sicut in vasis antiq̄s
vinū ponere nō debemus. ne forte vetustate vasis si
ue putredine vinū pereat. siue vastet. ita 7 sensū no-
strū siue secretū (quē volumus celare nō debem⁹ re-
velare senibus (vt ait Laibo) sensus puerilis ē in ill⁹
¶ Construe. supple tu (noli cōmittere). i. immittere
vinū vtribus antiquis: nec velis cōmittere (sensus)
id est secretū (quē velis retinere. senibus) supple ho-
minibus.

¶ Nūtur in vetitum q̄ in agros defluat equoz

Sic in illicitum q̄ cito peccat homo

¶ Autor ponit aliā parabolā dicens. q̄ si mare de-
fluere⁹ p̄ campos intraret in locū sibi prohibitū. id
est incōgruū: q̄ talis nō est locus eius. Similit̄ hō
q̄ cito peccat intrat in peccatū sibi prohibitū a deo
¶ Construe (equoz nūtur) supple intrare (in vetitū)
supple locum (q̄ defluat in agros. sic homo in il) id ē
intrat (illicitum q̄ cito peccat)

Stulcius est stulto: qui mandat balsama cribro

Et verbis pleno verba tacenda viro

¶ Autor ponit aliam parabolam dicens. q̄ ille est
bene stultus qui mandat: id est immittit et commen-
dat Balsama: id est preciosa aromata vel vnguenta
cribro. quia cum cribro perdit totum. Similiter ille
non est sapiens qui mandat vel dicit verba tace-
nda viro loquaci et adulatori. ¶ Construe: supple il-
le est (stulcius stulto qui mandat) id est immittit (Bal-
sama) id est aromata (preciosa cribro) Et ille sup-
ple est stulcius stulto qui (mādat verba tacēda viro

id est homini pleno veribus.

Sepe viatorem noua non vetus orbita fallit

Sic socius sociū non vetus. immo nouus

¶ Ponit aliaz parabola dicēs: q̄ sicut via antiq̄ siue
cōmunis nō decipit viatorē. sed via noua. i. nouiter
facta: sicut sunt semite. ⁊ methodi. q̄ sepe deuiāt viato
rē. Sic filr soci⁹ antiqu⁹. i. ab antiq̄tate notus nō de
cipit sociū suū. sed soci⁹ nouus ⁊ nouiter factus bñ de
cipit. q̄re melius debemus diligere socios antiquos
q̄ nō uos. ⁊ cū ip̄is fiduciaz hē. ¶ Construe (orbita)
.i. via noua (fallit sepe viatorē) sed via (vetus) sup
ple nō fallit (Sic soci⁹ vet⁹) id ē ab antiquo acq̄sit⁹
nō fallit (imo nou⁹) supple soci⁹ fallit.

Non est in speculo res que speculat in illo

Eminet ⁊ non est in muliere fides

¶ Autor p̄ istā pabolam docet nos vitare mulieres
dicēs: q̄ sicut res que videt̄ esse in speculo nō est ibi
sic fides q̄ videt̄ esse in muliere nō est in ea. ¶ Con.
(res que speculatur in speculo non est in illo) scilicet
speculo. nam (fides eminet) id est apparet (in mulie
re. ⁊ non est) supple in illa muliere

In sterili steriles aratrū facit aggere sulcos

Et labor in miseris est sine fruge scholis.

¶ Dic autor docet nos fugere prauas scholas ⁊ vbi
non sunt boni et sapientes magistri. sed accedere ad
bona studia siue vniuersitates: vbi scilicet sunt ma
gistri sapientes et prouidi. dicens q̄ aratrum facit
rigas inutiles in agro sterili: id est non fertili. Ita
similiter clericus laborans (siue) studens in scholis
miseris nichil profuit. ¶ Construe (Aratrum facit

fulcos).i.rigas(steriles).i.non fertiles in agro(sterili).i.non fertili siue lapidoso(⁊ labor est sine fruge) id est sine utilitate(in scholis miseris)

De minimis granis fit grādis summa caballi

De breuibus mendis non veniale malum

¶ Ponit aliā parabolā dicēs q̄ sicut magn⁹ equ⁹ fit ⁊ nutrit⁹ de minimis granis ita pctm̄ mortale siue magnū pctm̄ p̄t gñrari ⁊ pcedere ex multis ueialib⁹ ¶ Lō. (grandis summa caballi) id ē equi (fit d̄ minimis. sic malū nō veniale) immo mortale vlt̄ magnū (fit de mendis) id est de offensis peccatis (breuibus) id est quis.

Non sibi sed reliquis aries sua vellera portat.

780

Bicalys vnit semp avarus opes

¶ Ponit aliā parabolā per quam docet nos vitare auariciā dicens. q̄ aries siue muto portat lanā suā pro alijs ⁊ non pro se. sic ⁊ avarus diuitias p̄ alijs acquirit ⁊ nō pro se. q̄ nichil audet exponere. imo q̄to plus habet tanto plus cupit. ¶ Lō strue (aries) id est muto (non portat sua vellera) id est suā lanā (sibi). i. pro se. sed supple portat (pro reliquis) scz pro hoībz. (Sic avarus vnit) id est aggregat (semp opes alijs) scilicet hominibus.

Non leuiter velli quid ab vnco quod tenet ille

Nec es a loculo: quod tenet arta manus.

¶ Dicit q̄ sicut illud quod tenet ab vnco. i. a tali instrumento ferreo vix potest euelli: ita similiter qm̄ aurum et argentū tenetur per manus avari. vix p̄t ab eo recuperari vel haberi. ¶ Construe. supple aliqd nō potest (velli) id est remoueri (leuiter ab vnco). i. ab illo instrumento (quod ille) scz vnco (tenet. es)

aurū ⁊ argentū (quod manus arta). i. auara tenet nō
potest (velli) id est euelli (a loculo) id est a bursa.

Mille virus prebere potest pincerna lieum

Pocula doctrine pluribus vnus homo

Dicit q̄ sicut pincerna potest dare vinū mille viris
⁊ pluribus. ita vnus homo plures potest instruere ⁊
docere. **C**ōstrue (pincerna potest prebere). i. dare
(lieum) id est vinū (mille viris. vnus homo) supple
p̄t p̄bere (pocula doctrine pluribus. supple homibz)

Accipit ⁊ nunq̄ reddit mare stilla receptum

Hic rapit et retinet debitor era malus

Dicit q̄ sicut stilla. i. piculum marinū. semp recipit
aquā maris ⁊ nunq̄ emittit aquā. quia aqua ingressa
piculum nunq̄ reuertit̄ ab illo. sic debitor malus sp̄
recipit pecunias ⁊ alias diuitias inq̄tum p̄t. ⁊ nunq̄
reddit **C**ōstrue (stilla) id ē piculus maris (accipit)
id est recipit (mare) id ē aquā maris (⁊ nunq̄) p̄nō
⁊ nunq̄ nō (reddit) vnq̄ (receptū) scz aquā introduc
tam sibi (malus debitor rapit et retinet era) id ē pe
cunias (sic) id est taliter:

Non leuiter corio canis trahetur ab vncto

Nec nebulo disco dum satietur eo

Dicit q̄ si canis portet vel comedat coriū vnctum
siue pingue uel carnes pingues: vix p̄t ille canis ab
illa pinguedine remoueri. Similiter homo gulosus
non vult dimittere discum plenum epulis siue men
sam nisi fuerit satur ⁊ plenus. **C**ōstrue (canis non
trahitur leuiter a corio vncto) id est pingui (nec ne
bulo) id ē gulosus trahitur leuiter a (disco dū satiet̄
eo) scz disco.

Sub molli pastore capit lanam lupo. ⁊ grex
Incustoditus dilacerat eo.

¶ Ponit aliā parabolam dicens. q̄ sicut lupo deuor-
rat leuiter oues que sunt sub pastore pigro molli ac
ignaro: Ita similiter diabolus deuorat oues. scz xpi
anos. que regunt p pastorem pigrum ⁊ mollem. scz
p malum prelatū seu cura. n̄ qui nō curat de ouibus.
id est de animabus suorum subditorum. ¶ Construe
(lupo capit lanam sub pastore molli) id est pigro.
(⁊ grex incustoditus dilacerat) id est deuorat (eo)
scilicet lupo

Clarior est solito post maxima nubula phebuis
Post inimicicias clarior esset amor.

¶ Ponit aliam parabolam dicēs. q̄ sicut sol est cla-
rior et lucidior post tempora nebulosa et obscura si-
cut post pluuias ⁊ nubes. sic etiam amor inter hoīes
est dulcior et feruencior post inimicicias seu lites et
furgia. ¶ Construe (phebuis) id ē sol (est clarior) id ē
lucidior (solito) id ē more solito (post maxima nubi-
la) id est post tempora opaca. ⁊ (amor est clarior p
inimicicias) id ē dulcior post lites.

Loricam duram possunt penetrare sagitte

Sic cor derisum et mala verba meum.

¶ Ponit aliā parabolam dicens. q̄ sicut sagitte pñt
penetrare loricam duram. ita ⁊ mala verba pñt pe-
netrare cor sapientis. ¶ Construe (sagitte possūt pe-
netrare loricam duram) id ē arma quedam (sic deri-
sum ⁊ mala verba possunt penetrare cor meū

Subtrahere ligna foco si vis extinguere flāmas.

Hic carnis motus. oia. vna. dapes

Ponit aliam parabolam dicēs: q̄ sicut volens ignem extinguere necesse est eum subtrahere ligna ab igne. Ita similiter si velimus motus carnis extinguere: vt luxuriam. ebrietatem ⁊ alias voluptates nos vitare decet oīa ⁊ vīna ⁊ abundantia epularū. q̄ illa generant vicia. **C**onstrue (si vis extinguere flamas) id ē ignē (subtrahere ligna foco) id est ab igne. ⁊ supple si vis extinguere (motus carnis. subtrahere oīa vīna dapes) id est voluptates.

Beal. long
Firmiter in portu tenet puppē anchora morsu
Sic in proposito spes rata corda suo.

Ponit aliā parabolam dicens. q̄ anchora ē quoddam instrumentū quod missum in mari se figit i terram ⁊ ibidem retinet firmiter nauem. Ita similis homo habens bonam spem in se. firmat cor suū i bono proposito. ⁊ ibidem illud semp tenet. **C**onstrue (anchora) id est illud instrumentū (tenet fortiter puppē) id est nauem (in portu) id est i mari (morsu) scz suo (spes rata) id est firma tenet (sic) id ē taliter (cor da in suo proposito)

Ripa retentat aquas pelagi. ne migret in arua.

Sic tenet irati frena modesta manus

Ponit aliam parabolam dicens. q̄ sicut ripa maris tenet aquas maris ne fluant p arua ⁊ ne peragēt mundū. sic ⁊ manus modesta scz ratio tenet frena. i. voluntatem irati. **C**onstrue (ripa retentat) id est retinet (aquam pelagi) id est maris (ne migret) id ē trāseat (in arua) id est in campos. ⁊ (manus) id ē ratio (irati. retentat) id est retinet (frena) hominis supple voluntatem.

Sepe cicatrices prisca in vulnera resurgunt

Ad mala facta sui gens male sana redit

¶ Ponit aliam parabolam dicens: q̄ nos videmus sepe cicatrices resurgere in vulnera antiqua: sic etiam homo malus postq̄ saluus factus ē a pctō adhuc redit ad illd malū. ¶ Construe (cicatrices resurgūt sepe) id est reuertunt (in vulnera prisca) id est pristina (gens male sana) id est mala (redit ad mala facta). i. pctā.

Fragrātes vicina rosas vrtica perurit

Et iustos sp̄ turbat iniquus homo

¶ Ponit aliam parabolam dicens: q̄ vrtica vicina rosis facit illas vri. Sic etiam homines mali vastant ⁊ turbant bonos. ¶ Construe (vrtica vicina) id ē propinqua rosis (purit rosas fragrātes) id est odorātes. Et iniquus homo) id est malus (turbat semp iustos id est bonos.

In palea dum grana iacent immūda vidētur.

Est similis prauis: qui manet inter eos

¶ Ponit aliam parabolam dicens: q̄ sicut grana q̄ iacent inter paleas videntur immūda. Ita homo qui conuersatur inter malos homines videtur esse mal⁹ quare consortia reproborum fugere debemus. ¶ Construe (dum) pro quando (grana iacent inter palea videntur immūda) homo supple (est similis prauis) scz hominibus (qui manet inter eos) scz hoīes

Scabibus vndarum rupes immota resistit.

Et bonus assiduus fluctibus omnis homo

¶ Ponit aliam parabolam dicens: q̄ sicut rupes firma resistit fluctibus ⁊ vndis aquarum. Ita homo bonus ⁊ iustus resistit omnibus aduersitatibus ⁊ pctis

mundi ¶ Construe (rupis immota) id est immobilis
resistit ictibus undarum id est aquarū. ¶ Et Bon⁹ ho
mo resistit fluctibus assidue id est aduersitatib⁹ mū
danis sine peccatis

Mobile cum vento folium volat arbore raptus

Sic mens instabilis semp^r ut aura volat.

¶ Ponit aliam parabolam dicens: q^d folia ab arbo
ribus cadentia cū vento volant. Similiter mens in
stabilis hominis semper variatur et nunq^m in eodem
statu permanet. ¶ Construe (foliū mobile raptū ab
arbore volat cum vento Sic mens instabilis volat)
id est discurret (ut aura) id est ventus

Stultus qui puppim sine remige ducit in altū

Et sine subsidio qui graue sumit onus

¶ Dicit q^d stultus est qui ducit nauem in profundū si
ne remis. Similiter et ille est stultus qⁱ sumit onus ni
mis graue sine subsidio v^t adiutorio: ut qui assumit
scholas regere sine scia: vel qui psumit studere sine li
bris ¶ Construe (supple ille qⁱ ducit puppim). i. nauē
(in altum) id est profundū aque (sine remige) id ē si
ne remis (est stultus) et supple ille (qui sumit on⁹ gra
ue sine subsidio) est stultus

Per patulas rimas sol lucens intrat in edem

Et corda per auriculas dogma docētis init

¶ Ponit aliā parabolam dicens: q^d sicut sol intrat p
paruas aperturas tecti. sic doctrina siue scientia in
trat in corda puerorum per auriculas.

¶ Construe sol lucens intrat in edem) d est in domū.
(per patulas rimas) id est per apertas scissuras Sic
(dogma docētis) id est doctrina alicuius magistri

b ij

(init) id ē intrat (corda per auriculas) id ē p aures.

Multociēs captū trahit ham⁹ ab equore pisces

Sed bona verba mali nullus ab ore trahet.

¶ Ponit parabolam dicēs. q̄ piscatores bñ trahūt pisces ab aqua hamo mediāte: sed nullus potest habere seu trahere bona verba ab ore hominis. ¶ Cōstrue (hamus trahit multo. ciens piscē captū ab equore) id est ex mari vel aqua. (Sed nullus trahit bona verba ab ore mali) supple hoīs.

Pauperat ⁊ ditat talorem casibus vlphum

Alea. sed vitat vt mage fiat inops.

¶ Ponit aliam parabolam dicens. q̄ vlphus fuit q̄dam lutor: qui propter ludum alearum cartularum taxillorum ⁊ talorum ludorum erat qñq; paup ⁊ qñq; diues. sed sepius erat pauper. q̄ diues. quia cū diues erat faciliter efficiebatur pauper. sed qñ pauper erat vix diues esse poterat ob defectum pecuniarum quas non habebat pro ludo exercendo. nam deficiēte causa deficit ⁊ effectus. ¶ Construe (Alea paupat ⁊ ditat vlphum) illum virum (casibus) id eventibz. (talorum) id est taxillorum (sed vetat) id est ordinat vel pmittit (mage) id est magis (vt fiat inops) id est pauper. vñ? Ludere cum talis non est res spūalis.

Extincti cineres si apponas sulphura viuent

Sic vetus apposita mente calescit amor

¶ Ponit aliam parabolam dicens. q̄ q̄uis ignis sic extinctus si apponatur sulphur sup cineres calidos ignis reuiuiscet. Similiter si amor vetus rememoretur iterum renouatur. et sic homo reincipit amare.

¶ Cōstrue (Extincti cineres viuent si apponas) id ē

addas sulphura. Sic amor vetus calefacit id est incipit ardere (mente apposita)

Dira caribdis aquas bibit et vomit omnibus horis.

Sic dat sic aufert fors sua dona viris

¶ Ponit aliam pabolam. quod quoddam piculum marinum quod vocatur caribdis est talis nature. quod illud quod bibit cito euomit. Ita similis fortuna dat bona viris. et aufert bona qui dedit. ¶ Construe (caribdis dira) illud crudele piculum marinum (bibit et et vomit) id est attrahit et euomit (aquas omnibus horis) Sic fors id est fortuna (dat et aufert sic sua dona viris) id est hominibus.

Currere cogit equum sub milite calcat acutum

Et puerum studio virga vacare suo.

¶ Ponit aliam pabolam dicens. quod sicut calcar acutum cogit equum cito currere sub equite. Similiter aspera virga cogit iuuenem ad studendum. ¶ Construe (calcar acutum cogit equum currere sub milite. Et virga facit puerum vacare studio)

Non perit ipse sua propria qui navigat aura]

Nec vir qui propria degere debet ope

¶ Ponit aliam pabolam dicens. quod ille qui sua propria utitur voluntate non semper perit. Similiter ille qui sua non utitur propria voluntate sicut est pauper non semper perit. ideo sperare debemus licet pauperes sumus. ¶ Construe (ipse qui navigat propria aura) id est qui vadit propria voluntate (non perit) semper. Nec pro et non. et (vir qui debet egere) id est vivere in paupertate (propria ope) id est proprio labore (non perit)

Tranquillum nequit esse fretum: dum peste mouetur

Nec māsuetus homo: dū mouet ira iecur
¶ Donit aliā parabolā dicens. q̄ mare nō potest eē
firmū ⁊ stabile dum mouetur tempestate ⁊ ventoz im-
petuositate. sic nec homo māsuetus et pacificus esse
potest dum per irā cōmouetur. ¶ Construe (fretum)
id est mare (nequit esse trāquillum) id est quietū sine
stabile (dū mouetur) id est cōmouebitur (peste) id ē
tempestate. Nec pro ⁊ non. ⁊ (homo māsuetus) id est
pacificus. supple non potest esse trāquillus (dum ira
mouet) id est commouet (iecur) id est cor hominis.

Cur aperit portā: qui claudere nō valet illā

¶ Cur michi rem spondet qui dare nequit eā
¶ Donit aliā parabolā dicens. q̄ nōs nō promittam⁹
aliquid si non velimus tenere. ⁊ si sit iniustū non de-
bemus promittere. ⁊ dicit Cur aperit portā ille q̄ nō
potest eā claudere: ⁊ cur promittit ille qui non potest
tenere. ¶ Construe. Cur id est quare. supple ille (a-
perit portā qui nō valet claudere illā) scz portā. ⁊ sup-
ple ille. Cur spondet id est promittit (michi rē q̄ ne-
quit) id est non poter (dare eā) scz rem promissam.

Concipit vt pariat mulier dū venerit hora

Tu quoq; suscipiens des aliqui michi
¶ Donit aliā parabolā dicens: q̄ mulier concipit vt
pariat dū temp⁹ affuerit. Similiter si tu suscipias ab
aliquo dona aliqua. debes etiā aliquādo (dū loc⁹ af-
fuerit) de tuis bonis ei donum aliquod retribuere.
¶ Construe (mulier concipit vt pariat dum hora ve-
nerit) scilicet pariendi (quoq;) pro et. et (tu suscipi-
ens aliquid) supple a me (des aliquando michi ali-
quid).

Hic nichil deficit
Sed sequit̃ textus
Nulla potest &c.

Nulla potest sedare sitim flagrantibus vnda
Copia nec cupidi cor satiare viri.

¶ Donit aliaz parabolam dicens: q nulla aqua potest auferre sitim ab hominibz epate calidis sicut sunt hydropici. Similiter nulla abundantia bonor tpalium et diuitiarum potest satiare cor hois cupidi siue auari. ¶ Construe (nulla vnda) id est aqua (potest sedare) id est satiare (sitim) hominibus (flagrantibus) scz epate (nec copia) id est abundantia diuitiarum (potest satiare cor cupidi) id est auari hois.

Vipera virus habet: q cum calet illud euomit
Claude finu. prohibe. ne calefiat ibi

¶ Donit aliam parabolam dicens: q vipera est serpens habens venenu que cu valet siue quando irascitur euomit siue emittit illud per os. quare claude finu tuu ne ille serpens intret ibi. quasi diceret q prauae cogitationes habent virus. scz affectu mali. q cum calent id est delectant euomunt illud virus scz suu effectum: unde prouenit maluz siue peccatu. quare debes claudere tua mente: ne prauae cogitationes intrat illa. ¶ Construe (Vipera habet virus) id est venenum (que) scz vipera (cum calet) id est irascitur (euomit illud) scz venenum (claude finum) supple tuum. id est cor tuu (prohibe ne) scz venenu (ne calefiat ibi) id est in corde tuo

De nuce fit corulus: de glande fit ardua quere

De paruo puero sepe peritus homo

¶ Donit aliam parabolam dicens: q sicut de parua nuce et de parua glande fiunt magne arbores. ita de vno paruo puero sepe fit homo magnus sapiens et

pot
(co
quer
dest
¶
¶
¶ Do
fundit
pdit ill
nos m
futile)
ru (id e
bona te
bes) id
¶ In
De
¶ Doni
tit in ni
ma et bon
denigrate
id est vertut
id est cadat
id est diffam
deperditur
Strat
Indige
¶ Donit ali
lus indiget
de erectus su

potēs: quare pueros floccipēdere nō debem⁹. ¶ **Q**uod.
(cornulus fit de nucē) .i. de fructu nucis. ⁊ (de glāde fit
quercus ardua) id est alta Similiter (homo perit⁹)
id est sapiens fit (sepe de puo puero.

Futile vas fundit. sincera vina retentat

Sic audita tenet mens bona fundit gabes.

¶ **P**onit aliā pabolā dicēs. q vas futile .i. fractū ef-
fundit vinū. s. vas sinez .i. integz retinet vinū ⁊ nō
pdit illud. sic mēs bona retinet bonas doctnas ⁊ bo-
nos mores. ⁊ mēs hebes obliuiscit illos. ¶ **Q**uod. vas
futile) .i. fractū (fūdit) .i. effundit (vina) s. vas (sine
rū (id est integrū (retētat) id ē retinet vina. Sic mēs
bona tenet audita) id est bonos monitus. ⁊ mēs (he-
bes) id ē stōlida (fūdit) id ē obliuiscit. supple. audita.

In nichilū nix alta fluit. si desup imber
Decidat. ⁊ vicio fama pempta perit

¶ **P**onit aliā pabolā dicēs. q nix alta ⁊ magna ver-
tit in nichilū pluuia desup cadēte. Similiter bona fa-
ma ⁊ bonū nomen de pditur vicio adueniente ⁊ illam
denigrāte. ¶ **C**onstrue (nix alta) id ē magna (fluit)
id ē vertit (in nichilū. si imber) id ē pluuia (decidat)
id ē cadat (desuper) id ē de celo Sic (⁊ fama pempta
id ē diffamata vel destructa (vicio perit) id ē crimine
deperditur.

Stratus humi palmes subeūtibz indiget vlmis

Indiget auxilio diuitis omis inops

¶ **P**onit aliaz parabolam dicens. q palmes sine pa-
lus indiget virgis vlmī .i. illi⁹ magne arboris. vt in-
de erectus sustineat. et cum alijs palmitibus sic ligat

sine fortificet. Similit̃ om̃is hō paup̃ auxilio diuitis
indiget vt inde sustineat̃ ⁊ viuat. ¶ Cōstrue (palmes
stratus) id ē prostratus (humi) id ē in terra (indiget
vltimis) illis arboribz (subeūtibz) id ē sustentātibz ip̃m
palmitē scz p̃ suas virgulas. Sic (omnis inops) id ē
omnis homo pauper (indiget auxilio diuitis)

Non possum cohibere canē: quin latrat vbiqz

Nec queo mendaci claudere labra viro

¶ Ponit aliā pabolam dicēs: q̃ homo nō p̃t prohi
bere canē cū latret vbiqz. Sicut nullus p̃t prohibere
virū mendacē quin mentiat̃ vbiqz. ¶ Cōstrue: ego
(nō possum cohibere) id ē prohibere (canem quin la
tret vbiqz) id ē in om̃i loco (ne) pro ⁊ nō. ⁊ nō (queo
claudere labra) id est labia siue os (viro mendaci.

Fumū non ignē iaculatur ab ore caminus

Colloquio nō re linor obesse potest

¶ Ponit aliā parabolā dicens: q̃ caminus. i. fornē
lus euomū fumū tū ⁊ nō ignē. Similiter inuid⁹ non
potest nocere nisi colloquio. ⁊ nō emittūt nisi solū ṽ
tum ab ore quē p̃dit. ¶ Cōstrue (camin⁹) id ē fornē
lus (iaculat̃) id ē euomit (ab ore fumū) ⁊ (nō) iacula
tur ignē. Sic (linor) id ē inuidia (p̃t obesse) id est nō
cerere (colloquio) id ē verbis (⁊ nō re) id ē de facto

Nō domus sed dñs laudetur: si bonus is sit

Sin autē dominū spernimus atqz domū

¶ Ponit aliam parabolam dicens. q̃ si aliquis do
minus vel magister alicuius domus sit bonus debe
mus laudare dominum et non domū. Sed si sit ma
lus et domum et dominum spernere debemus. ¶ Cō.

(Dñs) supple alic⁹ dom⁹ (laudet^r & non dom⁹. si is scz
dñs (sit bon⁹. Si naut) p si & p r p nō. sz si dñs non
sit bonus. nos (spernimus dñm atq; domū

Non ibis rostrū: non ardea deserit anm

Non leuiter vicium dum facit illud homo

¶ Ponit aliā pabolā & dicit: q; ibis. i. illa auis sp por-
tat suū rostrū: & ardea. i. tal' auis sp portat suā caudā
Sic hō faciēs aliqđ pctm nō relinqt illud sz sp por-
tat vñ i mēte vñ i corde. ¶ Construe (ibis) illa auis (nō
deserit). i. nō derelinqt (rostrū) supple suū. & (ardea)
illa auis (nō deserit anū) i. caudā suā. Sic (hō) sup-
ple nō deserit (leuiter). i. facit (vicium). i. pctm (dñ facit

Aufert de solo nigra nubes lumina sol' ¶ Illud

Et patris auxilium dira nouerca mibi

¶ Ponit parabolam dicens: q; nubes nigra aufert
sepe lumina solis a terra. Sic nouerca. i. est vxor pa-
tris tui q̄ tua nō est mater auxilium sepe tibi tollit. qđ
pater tibi sepe preberet. ¶ Construe (nubes nigra
aufert) id est tollit (sepe solo) id est terre (lumina) id
est claritatē (solis) Sic (& dira nouerca) tollit (michi
auxilium patris) supple mei

Nō semp moriuntur aues quibus insidiat

Arcus: nec michi sunt tela nec hasta mine

¶ Ponit aliam parabolam dicens: q; aues quibus
aucipites cum arcu vel aliter insidiantur non semper
moriuntur. Similiter homo (cui minatur vel insidia-
tur cum armis) non semper moritur. ¶ Construe:
(aues non moriuntur semper quibus arcus insidia-
tur. nec mine sunt michi tela nec hasta

Sidera splendore nō pōt addere soli

Lū superet solis lumina cūcta iubar

¶ Ponit aliā parabolam dicens. q̄ omēs stelle celi nō pōt lumini siue claritati solis aliquid addere siue diminuerē cū ip̄e sol excedat eas in claritate. Quasi diceret. q̄ hō preclarus siue sapiens non potest separari a minimis siue stultis. ¶ Construe (sidera nō pōt addere) id est augmentare) splendore. i. claritate (soli. cum iubar) id est lumen (solis superet) id est excedat (cūcta lumina) scz stellas.

Si catho sis ⁊ vis in candida vertere nigra

Euraq; sit cure. diues ⁊ esse potes

¶ Autor dicit q̄ si tu es sapiēs ⁊ habes practicā alic⁹ artis vel sciē adhibe diligentia in exercēdo tuā artē siue sciās in loco debito scdm tuā artē. nā homo rhetor nichil aut parū proficeret in paruo opido. sz multū proficiet in curia alicuius principis ⁊ cito diues erit.

¶ Con (si tu sis catho). i. sapiēs (⁊ vis vertere nigra. i. paupertatē in alba). i. diuitias (q̄) p. ⁊ (cura). i. diligentia (sit cure. ⁊ potes). i. poteris (esse diues) id ē locuples.

In viscū volucres ducit cū cantibus auceps

In fraudē gentes bleſa loquela viri

¶ Ponit aliam parabolā dicens. q̄ auceps ducit aues in viscū cum dulcibus cantibus. sic ⁊ homo blandus et suavis decipit hoīes cum suis verbis fallacibz ⁊ nephādis. ¶ Construe (auceps ducit volucres i viscū cum cantibus. ⁊ vir ducit gentes in fraudē loquela bleſa) id est cum blando sermone.

Impetus est filius et vasta leonibus ira

Et tamen inter se ius sociale tenent

¶ Ponit aliam parabolam dicēs. q̄ magnus ipetus
est qñq; in filiis. i. in nemoribus. qñ arbores pcuti-
unt se inuicē propter agitatioēs ventoz. Et similiter
fra marina ē inter leones: ⁊ tñ sunt sibz inuicē socia-
les. ⁊ fil' viuūt. ita q̄ si cetera aīalia vellent minimo
leoni nocere: omīs aliū leones succurrent ei. Sīl' et
hoīes debent se fil' sociare sic q̄ si aliquis inimic⁹ ali-
cui homini nocere p̄sumat noceat omīb'us. licet inui-
cem qñq; ridentur ¶ Construe Impetus) id ē turba-
tio (est filius) id ē arboribus (et ira vasta) id ē crudel'
(est leonibus) id ē inter leones (⁊ tamen tenent inter
se ius sociale) id ē pacificam societate.

Post noctē sperare diem: post nubila solem

Post lachrymas risum leticiamq; potes.

¶ Ponit aliam pabolam dicens. q̄ post noctē diem
⁊ post nubila ⁊ pluuias solem speram⁹. Sīl' post la-
chrymas et dolores atq; aduersitates risum leticiam
atq; prosperitate sperare debemus. ¶ Qd. (tu potes
sperare diē post noctē: ⁊ soles post nubila (sic potes
spare (risum ⁊ leticiā post lechrymas). i. p⁹ tristitiam

Omnia cesar erāt: sed gl'a cesaris esse

Desūt. ⁊ tumulus vix erat octo pedū

¶ Ponit aliā parabolam nos ammonens ne fimus
supbi et ventosi nec auari dicens. q̄ cesar erat impa-
tor romanus ⁊ dñs ac rex totius mūdi tā in longitu-
dine q̄ in latitudine. ⁊ tamen ipso mortuo ab omīb'z
his fuit expoliatus. ⁊ fuit sibi solum relictus tumulus

qui vix erat octo padum longitudinis. ¶ Construe.
Omnia erant cesar. sed gloria cesaris desit esse scz in
morte (et tumulus) eius (erat vix octo pedum) scilicet
in longitudine

Non ruit in rupes nec in alta picula navis

Quā maris in motus remige rector agit

¶ Ponit aliā pabolā dicēs. q. navis q. regit p. nau-
tā sapientē nō perit in rupes illas pcutiēdo nec inci-
dit in magna picula maris licet regat p. regimē q. p.
ua est. Silt hō potēs et diues nō confunditur si bono
cōsilio paupis sapiētis regat. licet ipe paup sit modi-
cus ¶ Construe (navis nō ruit in rupes nec in alta pi-
cula) id ē magna picula (quā rector) id ē nauclerus
(agit). i. agitatur (in motu maris remige). i. cū remige

¶ Capitulum secundum

Uctatur cū nocte dies. cū nube serenū

Eū tenebris lumen. cū nece vita vicens

Sic labor in nobis. nā spūs et caro semp

Pugnant: et morit si caro vincat eū

¶ Dic assignat secundū capitulum. in quo procedit p.
quor et quor metra. in quibz autor ponit snias pro-
verbiales seu pabolas ad bonos mores nos erigen-
tes. Vbi primo ponit talē pabolā dicēs. q. dies sem-
p luctat cū nocte et nox cū die. et lumen cū tenebris et
ecōuerso. et mors cū vita ecōuerso. Silt in nobis si-
mil labor erit. nā spūs noster sp cū carne nrā certat
Sed si spūs vincat carnē vivem? et paradisum ascende-
mus. sed si caro vincat spm moriemur et ad inferna
descēdemus. ¶ Construe (dies luctat cū nocte. et sere-

nū luctatur cū nube). i. cū obscuro. ⁊ lumen luctat
cū tēbris) ⁊ (vigēs vita luctat cū nece). i. morte Sic
labor in nobis) est (nam caro ⁊ spūs pugnant semp.
⁊ si caro vincat eum) supple spm̄ (morumur)

Pondera portat equus. bos terrā sulcat aratro

Vellera portat ouis. seruat ouile canis

Omnia quippe sue nature debita solunt

Preter eum qui plus his ratiois habet

¶ Ponit aliam pabolam dicens. q̄ naturaliter equus
portat pondera. ⁊ bos sulcat terrā aratro. ouis por-
tat lanā. ⁊ canis custodit ouile. ⁊ hec sibi conueniunt
naturaliter. Similiter oīa viuētia solunt debita na-
ture scz faciendo. preter hoīem qui habet plus rōnis
alijs animalibus brutis. Nā deus voluit animalia bru-
ta subijci hoībus. vt in psalmo. Omnia subiecisti sub
pedibus eius. Sed ip̄e hō debet subijci deo scz mādā-
ta eius seruando. bona opera faciendo. et custodien-
do se a peccatis. ¶ Constre (equus portat pondera.
Bos sulcat terram aratro) id est fodit terrā (ouis por-
tat vellera) id est lanam. et (canis seruat) id est custo-
dit (ouile) id est caulam (Quippe) id est certe (oīa sol-
unt debita nature) id est faciunt quod debent (preter
eum qui habet plus rationis) id est preter solū homi-
nē (his) id est istis animalibus brutis. ¶ Nota q̄ qñ
iste due dictōes scz plus ⁊ magis significant excessus
qualitatis tunc requirunt post se gtm̄. Sed si signifi-
cent excessum quantitatis requirunt post se ablatm̄ vt
in proposito. vñ? Plusq̄ magis querunt gtm̄ quali-
tative Sed ablatm̄ dabunt tibi quātitative

Etherus motus mouet omnia sidera. pter
Unū. sed semper pmanet illud ide in
Sic constans ⁊ fidus homo sine fine tenebit
Hūc in amore modū. quem tenet ipe semel

Ponit aliā pabolā dicēs. qd celū mouet oīa sidera
pter vnū qd vocat polus antarticus. qd' sp i vno lo
co pmanet ad modū rote. q' q'uis mouet eius tñ axis
nō mouet. Sili' hō fidus ⁊ cōstans tenebit fidē p
missionēq et Bonū amorē quē promisit vel incepit
habere **C**ōstrue (motus ethereus) id ē motus celi.
(mouet oīa sidera pter vnū) id ē pter polū antarticiū
(sed illud) supple fidus. scz polus antarticus (perma
net semp idē) id est in eodē loco (Sic homo cōstans
⁊ fidus tenebit sine fine hunc modū in amore. quem
ipe) scz homo (tenet) id ē tenuit (semel)

Phebus ab occasu rursus raptat ad ortū
Quē prius huc illuc machina versa tulit

Sic in amicitia mūdus stat flagrat ⁊ ardet

Lorruit et surgit. qd magis amat odit

Ponit aliā pabolā dicens. qd sol nūc de oriente tē
dit ad occidentē ⁊ de occidentē ad orientem. ⁊ qñq ca
dit scz ad occidentem. ⁊ qñq surgit scz ad orientē. et
qñq est altus ⁊ qñq ē bassus. ⁊ sic sp mouet. Sic si
militer amor huius mūdi est mutabil'. qz qñq amat
qñq odit. qñq nocet. qñq placet. qñq cadit. qñq
surgit. ⁊ nunq in eodem statu permanet. **C**ōstrue.
(**P**hebus raptatur) id est tendit (ad ortum) id est
ad orientem (ab occasu) id est ab occidentē (Quem)
scz solem (machina) id est cōpositio (versa tulit) id est

portauit (prius huc) atq; illuc. Sic mūdus stat i' amī-
cicia) ⁊ supple mūdus (flagrat) id ē calet (⁊ ardet) et
supple mūdus (corruit) id est cadit (⁊ surgit) ⁊ supple
mūdus (odit) illud (quod magis amat. vñ^o. iflando
gero bellum. canem nucis. inde flabellum. Hescit ap-
pollo quia sic iūctos inde repello.

Tutior ē locus in terra q̄ turribus altis
Qui iacet in terra nō habet vnde cadat
Impetus ⁊ venti tonitrus ⁊ fulmina tu res
Flatibus evertūt. stare sed ima finūt

¶ Ponit pabolā docēs nos magnos hōres et diui-
tias fugere dicens. q̄ locus ē tutior in terra q̄ in altis
turribus ⁊ alijs locis similibz piculosis. qz qui sedet i
terra cadere nō p̄t. cū nō habeat vñ cadat. Et q̄ lo-
cus bassus sit tutior alto p̄t. qz vēti tonitrua fulmīa
⁊ tēpestates marie regnāt in locis altis. q̄re leuēt sub-
uertūt. s. in locis bassis ⁊ abscofis mime vel saltē pa-
rū regnāt ⁊ vir subuertūt. q̄re magnos hōres ⁊ potē-
tias siue diuitias fugere dēm^o ne subuertamur i ma-
ximā inopiā siue paupertatē. s. post mortē. ¶ Qdō. (loc^o
ē tutior in terra q̄ in altis turribz) supple ille (q̄ iacet
i fra nō hz vñ cadat) nā (ipet^o ⁊ vēti tonitr^o ⁊ fulmīa
evertūt ⁊ res flatibz. s. finūt. i. dītūt stare ima. i. bassa

Nō p̄nt habitare simul cōtraria. cū sint

Mors ⁊ vita. procul decidet hec ab ea.

Sic duo sunt q̄ non p̄nt intrare cor vnū

Vanus amor mūdi. verus amorq; dei.

¶ Ponit pabolā p̄ quā docet nos odire mūdum et
eius pōpā dicēs q̄ mors ⁊ vita nō p̄nt eē siml^r ⁊ sel^r in

eodem cū sint cōtraria. Similiter alia duo cōtraria
sūt q̄ nō p̄nt esse i vno corde. scz amor dei ⁊ amor mū
di. qz nemo p̄t duobz dñis seruire. s. deo ⁊ māmone.
vt hēt in euāge. ¶ Qd. (mors ⁊ vita nō p̄nt hīare fil
cū sint cōtraria: hec) scz mors (decidet. i. sepabit) (p̄cul
a. lōge (ab ea) scz a vita (sic duo sūt q̄ nō p̄nt intrare
vnū cor) supple hoīs: scilicet amor vanus mundi (qz
pro et (amor verus dei) qz illa non p̄nt fil eē i eodem

Bratus humi non surgit item dū poplice flexo

Portat onus grane quo p̄cipitat equus

Sic homo qui magna vicioꝝ mole grauatur

Non nisi deposita mole leuari potest

¶ Ponit parabolā dicēs: qz sicut equus on⁹ grane por
tās cadēs in terrā surgere nō potest nisi pri⁹ depona
tur tale: sic hō pctis suis grauiter oneratus surgere nō
p̄t nisi pctā sua deponat p̄ cōfessionē: cōtritōnē ⁊ sa
tisfactōem. ¶ Construe (equus stratus) id est prostra
tus (humi) id est terre (nō surgit iū) id ē iterū (dū) p
qñ (portat onus grane: quo) scz onere (p̄cipitat po
plice flexo) id ē cadit genu curuato. Sic hō q̄ graua
tur magna mole) id ē pōdere vicioꝝ non potest leuari
nisi deposita mole) id ē pondere pctōꝝ.

Non quo naua volet: sed quo volet aura videt

Duppis: cū tumidi venerit vnda maris

Nō quo propositum: sed quo fors ducit eundū.

Est homini licitum quo decet ire via

¶ Ponit aliam parabolā dicens: qz mari erāte turbē
do ⁊ inflato seu impetuoso: nauis nō tēdit quo naua
dirigere proponit. sed quo vnda ducere nitit. Sic si
militer hō non ducit vitā suā scdm̄ p̄positū suū: sed

scdm q̄ fortuna ducit: vñ licitū ē homini p̄gere quo
via ip̄m ducit ¶ Construe (puppis. id ē naui: nō ve
bitur: id ē trahit: eo supple loco: quo nauta volet id
est velit: sed eo loco quo vnda maris vebit. id ē tra
hit vel ducit. cū vnda maris tumidi. id est inflati: ve
nerit Similiter supple nō vado (propositū. id ē iur
ta propositū siue voluntatē: sed vado supple eo lo
co quo fors. id ē fortuna (ducit eundē: licitum ē ho
mini ire supple eo loco quo via ducit

Apparet et fantasina viris. sed rursus ab illis
Veritur in nichilū. quod fuit ante nichil

Sic adest et abest fugitui gloria census.

Non prius adueniat q̄ quasi summus eat

¶ Ponit aliam parabolā dicēs q̄ sicut nobis sōniā.
tibus apparent multa fantasmata q̄ nō sūt in rerum
natura. nec qñq̄ possent esse: q̄ tamen eis vera vidē
tur. sed nobis euigilantibus ⁊ de somno surgentibus
falsa nō sūt et in nichilū rediguntur. ⁊ sic idē redu
citur in idē. qz nichil reducitur in nichil. Sifr ē de
glā ⁊ hōre mōi ⁊ bonis ei⁹ q̄ post mortē qñ sōnia a
nobis videbūt Et adhuc paupes multos viuere vide
mus q̄ tamē olim diuites et potentes fuerunt. diuitie
tamē eorū et potentie preterite nunc quasi somnia vi
dent qz in nichilū sunt redacte ¶ Construe: fantasina
id ē somniū: apparet viris s̄ quod fuit añ: id ē pri⁹:
nichil vertit rursus. i. iterato. in nichilū. ab illis scilz
hoibz siue viris somniantibz. glā census id ē diuiti
arum. fugitui adest ⁊ abest sic. id est taliter. que
supple gloria: non adueniat id est non aduenit pri⁹

(q̄ eat) id ē recedat (q̄ si somn⁹) .i. ad modū somnū.

Dum calor est ⁊ pulchra dies formica laborat.

Ne pereat: dū nix venerit alta: laborat

Sic iuuenis: dū tps habes sudoribus aptū

Querat: quo possit lassā senecta frui.

¶ Ponit aliaz pabolā dicēs: q̄ formica estate calida dieq; claro vigente incessanter pro victu laborat suā q̄ prouisionē faciens hūidus suū granis replet. vt dū hiems aduenerit ⁊ nix super terrā ceciderit deinde uere possit absq; labore. Similiter iuuenis dū tpus habet ⁊ corpus aptū laboribus incessanter laborare debet vt senectute adueniente de suis proprijs laboribus sine obproprio uiuat ⁊ nutriatur. ¶ Construe. (formica laborat. dum) pro q̄n (calor est ⁊ pulchra dies) id est q̄n estas est (ne pereat fame) id est ne deficiat (dum nix alta venerit. sic iuuenis querat) supple illud (quo senecta lassā) id est tempore senectutis (pos sit frui) id est vti (dum) pro quādo. habet tempus aptum. id est conueniens. sudoribus. id est laboribus

Unde legunt tales versus. Dum iuuenis es ⁊ tps hūc potestis. Cur non addiscitis ne vnq̄ bestia sitis

Non adeo sublime leuat leuis ala volucrē

Quin redeat rursus rura relicta petens

Nō ita subuectos rota surgens tollit in altū

Quin vergēs illos rursus ad ima ferat.

¶ Ponit parabolam dicens: q̄ ala non in tm̄ eleuat suam volucrem in altūz quin adhuc speret ad ima loca redire scz ad terrā. Similiter rota fortune nō in tm̄ eleuet hoīem quin adhuc posset illū deprimere et

ad ima loca reducere. ¶ Construe (ala leuis non le-
uat volucrum) id est anem (adeo subline) id est tam.
(quin redeat rursus petēs rura relictā) id est quin re-
ueniat ad prata dimissa (sic rota) supple fortune (sur-
gens tollit) id est non portat (in altum subuectos) id est
subleuatos (sibi ita) id est intrin (quin vergens) id est
portans (illos ferat rursus ad ima) id est ad bassa

Ebrius ante bibit quā nauseat: an ligurrit

quā vomat: ante leuat quā pede firmus eat

Non sic in nobis: nec est sic ordo retentus

Ante docere modo quā didicisse iuuat

¶ Dicit ebrius bibit ante quā nauseat: et gulosus come-
dit ante quā vomat: et homo surgit ante quā vadat. sed hic
ordo non est in hominibus. quia aliqui volūt cicius
esse magistri ante quā sunt discipuli. et cicius dñi quā ser-
ui. et sic de alijs. ¶ Construe (Ebrius bibit an quā nau-
seat. et ligurrit ante quā vomat. et leuat) id est surgit (an
quā eat firmus pede. nō) supple et (sic in nobis: nec or-
do retentus sic in nobis iuuat modo docere an quā di-
dicisse.

Non emitur care res legibus emptā fororū

Venditor temporū sunt tibi mente pares

Sed nichil est sub celo quod sit carius emptū

quā quod emūt longefronte rubente preces

¶ Dicit quod res emptā legibus fororū. i. realiter ad mo-
dum mercantiarū in foro siue nundinis nō emitur
care sed nichil est emptū carius sub celo quā illud per
longas preces emitur et cū maximā verecundia ¶ Co-
strue (res emptā legibus) id consuetudinibus (fororū

non enim care: venditor et emptor sunt ibi pares me-
te) id est concordēs (Sed nichil est sub celo quod sit
emptum carius. q̄ quod longe preces emunt. fron-
te) id est facie (rubente) id ē verecundāte

Dentibz attritas rursus bos ruminat herbas
Ut tociens trite sint alimenta sibi

Sic documenta tui si vis retinere magistri
Sepe recorderis: que semel aure capis.

Ponit aliam parabolā dicēs. q̄ sicut bos herbas
per eū comestas sepi⁹ ruminat ⁊ atterit. vt sic attrite
leuius ille herbe ī stomacho digerāt Sīc si tu vel re-
tinere documenta tui doctoris que semel ab eo audi-
uisti: necesse est vt ea sepe recorderis in animo tuo.

Construe (bos ruminat sepe herbas attritas dēti-
bus. ut) supple herbe (trite tociens sint alimenta) id ē
nutrimenta sibi (Sic recorderis sepe documenta tui
magistri que capis) id ē cōcipis (aure) id est p̄ aures
(si vis retinere)

Follibus inclusas faber improbus excitat auras.

Dū ferrū durū molliat ipse focus

Sic ortus furoz intus agit precordia stulti

Dum reddit molles litis agone vires

Dicit q̄ faber excitat ventū inclusum in follibz con-
tra ignē quousq̄ ferrū existens in igne fiat molle Sic
furoz inclusus in corde agit corpus hoīs in litis ago-
ne. quousq̄ ip̄m corpus molliat ⁊ fiat debile ⁊ hō fiat
q̄ si mutus ⁊ insensatus **C**onstrue (faber improbus
excitat auras) id est ventū (inclusas follibus) id est in
illis instrumentis (dum ip̄e focus molliat ferrū durū)

Sic furor: id est ira (ortus intus agit) id est agitat (p
cordia stulti) hominis (dum) id est donec (reddat vi
res molles agone litis)

Voce molosorum latebris arcant onagri

Exit rīpe canū dente timendus aper

Sic et presbitari viciosos urgere debent

Et nisi peniteant ense ferire dei

Dicit qd a fini siluestres voce leporariorum cogun
tur exire latebras siue foveas: et etiam aper quod est
animal valde timendum similiter exit foveā canibus
mordentibus euz. Similiter presbiteri qui sunt canes
ecclesiam custodiētes: viciosos malos homines qre
re debent et illos castigare dente. i. sermone. et nisi se
velint emendare debēt eos ense iusticie punire. vt a
lijs cedat in exemplum. **C**onstrue (onagri) id est
a fini siluestres (arcentur) id est coguntur (exire late
bras) id est a locis obscuris (voce molosorum) id est illo
rum magnorum canum (aper) id est porcus silvestris
(timendus) id est metuendus (exit dente canū) id est
canibus eum mordentibus (sic presbiteri debēt argue
re viciosos) supple homines. et nisi ipsi viciosi penite
ant (presbiteri dñt viciosos ferire ense dei) scz iusticia.

Et diues et miser fuit olim rex mīda diues

Auro: sed vite cōditōe miser

Sic custos census: sic omnis viuūt auarus

Dū nichil et multū possidet ipe boni

Dicit qd sicut rex Mīda sic appellatus fuit potens
et pmaxime diues et plenus opibus mundanis: sed fu
it miser et pauper conditione sue vite. Sic etiam

anarus et custos celsus multa temporalia possidet bona:
et tamen nil boni possidet cum seipsum non possideat.
Construe (rex Midas fuit olim dives et miser) fuit
inquit (dives auro: sed miser conditio vite. sic omnis
custos census) id est pecunie (vivit sic) id est taliter (et
omnis avarus sic. dum ipse) scilicet avarus (possidet mul-
tum. et nichil) pro non et aliquid. et non (possidet ali-
quid boni)

Hesperus astrozum se prefert vespere primum
Et facit immensum quo micat ipse iubar
Sic cito non tarda se monstrat egentibus ille
Qui clarum gemini lumen amoris habet

Dicit quod hesperus est quedam stella: que precedit ali-
as stellas in vespere: et primo monstratur hominibus
quam alie stelle: et de se tantam claritatem emittit ac si ce-
teris stellis et toti mundo suam claritatem prestare velit
Similiter vir sanctus et iustus ac amicus cordialis se
ostendit pauperibus et eorum amicus quod totius po-
test eis sua bona dispergit. et iuxta possibilitatem suam
succurrere paratus est. **C**onstrue (hesperus) id est
illa stella (prefert se primum astrozum vespere. et facit
iubar immensum quo ipse) scilicet hesperus (micat. Sic il-
le monstrat se egentibus) id est indigentibus cito et
non tarde) qui habet lumen clarum amoris gemini)
id est duplicati siue fortificati

Eolus ingentes ventorum tempat iras
Et mare neptunus sepe tridente domat
Sic sese dominus faciat feritate timeri
Qui regimen magne gentis habere cupit

Dicit q̄ eolus qui est ventus pacificus sepe pacifi-
cat ingentes iras ventorum. ⁊ neptunus deus maris
magna crudelitate sua temperat mare impetuosum.
Sic similiter homo constitutus in dignitate ⁊ poten-
tia habens sub se multos subditos: illos sub pedibus
tenere debet: ⁊ qñq̄ eis delinquentibus grauitez pu-
nire vt habeatur in timore. et ne ip̄i contra eum in-
surgant. et eleuentur. **C**onstrue (Eolus temperat
iras ingentes) id est magnas (ventorum: ⁊ neptunus
id est deus maris (temperat iras ventorum mare tri-
dente) id est bello crudeli. (Sic dñs facit sese timeri se-
ritate) id est crudelitate (qui incipit habere regimen
magne gentis.

Bella mouet cicus cui desunt cornua thaurus

q̄ qui cornuta fronte ferire potest

Sepius in vicos pueros pugnare videmus

q̄ validos homines: quis solet esse vigor.

Dicit q̄ thaurus iuuenis qui nondū cornua gerit
seu habet nititur cicus mouere bella q̄ magni thau-
ri qui magna gerunt in capite cornua. Sic similiter
sepius videmus bellare pueros iuuenes et eciam ho-
mines miseros nullam potestatem habentes q̄ ho-
mines robustos et potentes. **C**onstrue (thaur⁹ cui
cornua desunt) id est desiciunt (mouet cicus bella q̄
thaurus qui potest ferre fronte) id est portare in ca-
pite (cornua. Sic videmus pueros pugnare sepius i
vicos q̄ hoies validos) id est robustos (quis) id est
quibus (vigor solet esse

Impatiens aratri si Bos iungatur aratro

Tortam non rectam capit arando viam

Sic sunt qui retrahunt gradientes sepe retrorsum

Cū videant illos carpere lucis iter

Dicit qd si bos indomitus iungat aratro cum boue domito deuiat a via recta in qm potest taliū bonē secum trahit nec finit eum rectam viam pergere. Si militer si mali viri iungantur cum bonis & videāt bonos rectam viam pergere: deuiant illos in qm pnt vt teneant viam tortam. nec finunt illos facere bonū quod proposuerunt **C**onstrue (Si bos impatiens aratri) id est indomitus (iungatur aratro. capit viam tortam & non rectam. Sic sunt) supple illi (qui retrahunt sepe gradientes) supple iter rectū (retrorsum) id est econuerso (cū videant illos) scz bonos (carpere) id est capere (iter lucis) (id est iter iusticie)

Cū nix cū pluuia cū grādine vertere capras

Ac niti contra fronte videmus oues

In iustos fraus. ira. nephas. iniuria raptāt

Sed iustus toto corde resistit eis

Dicit qd nos videmus capras et oues vertere cornua contra pluuiam grandinez & nixem quibus resistunt. Sic etiam Boni homines resistūt malis p suā constantiā. **C**onstrue. supple nos. videmus capras & oues vertere. ac niti) id est bellare. supple cū (fronte cū nix. cum pluuia. cū grandine. ira nephas & iniuria raptant) id est tendūt (in iustos) id est contra iustos (sed iustus) supple homo (resistit eis toto corde)

Non potis est pelagus leuiter trāsire liburnus

Ni sit qui remis currere cogat eum.

Non valet ad metā cursum producere cursor

Ni sibi pes et spes auxilientur ei

¶ Ponit pabolā dicēs. q̄ liburn⁹ ē q̄ nō p̄t p̄trāfire
mare nisi hēat aductorē q̄ ducat eā remis Sīlīr cur
sor ad metas sui cursus ire nō valet sine pedibz ⁊ vo
lūtate currēdi vel eūdi Un̄ p hoc vult autor innuere
q̄ aliqđ op⁹ p̄ficere nō possum⁹ nisi illa habeam⁹ q̄
sūt nobis necessaria ad p̄ficiēdū illđ op⁹ Un̄ tria sunt
necessaria ad p̄ficiēdū aliqđ op⁹. scz posse scire. ⁊
de quibz si desit vnū. inceptū op⁹ p̄ficere nō valemus
Un̄ catho. Qđ possis id tēpta ⁊c. ¶ Construe libur
nis). i. illa navis (nō potis). i. potēs ē (trāfire lenitē
pelagus). i. mare (nī) p̄ nisi. supple sit aliq̄s (q̄ cogat
eū currere remis. cursor non valet producere cursū
ad metā) id ē ad terminū (nisi pes ⁊ spes auxiliēt ei

Longius ille videt. qui multos spectat ocellis
q̄ cui dat visum solus ocellus homo

Idcirco vaccam seruandam tradidit argo

Sponsa iouis iuno. non poliphebe tibi.

¶ Ponit aliā pabolā dicēs. q̄ ille lōgī⁹ videt q̄ plu
res oculos hz q̄ vnū oculū hz. q̄re iuno spōla io
uis dedit vaccā seruādā argo q̄ centū habebat ocu
los ⁊ nō poliphebo q̄ solū ocellū habebat. Quasi di
ceret. q̄ tu debes plus credere tue soli opiniōi siue cō
filio vn ius hoīs q̄ pluriū hoīm. quia vt cōiter dicē
Plus vident oculi q̄ oculus. ¶ Construe (ille
qui spectat) id est qui respicit (multis ocellis) id est o
culis (videt longius q̄ homo cui solus ocellus) id
est oculus dat visum (idcirco) id est propter

hanc causam. o (poliphebe inno sponsa iouis tradi-
dit vaccam seruandam argo) id est tali homini cen-
tum oculos habenti. ⁊ (non tibi) quia non habes ni-
si vnum oculum.

Uim minus exercet: qui late spargitur ignis
q̄ cui collecte vim tribuere faces

Fortius inuadit qui viris colligit hostem

q̄ qui dispersis viribus instat ei

¶ Autor dicit q̄ ignis simul congregatus maiorem
emittit calorem q̄ dispersus et segregatus Similiter
gentes simul existentes sunt in bello fortiores q̄ dis-
persi et segregati ¶ Construe (ignis qui spargit la-
te exercet vim minus) supple q̄ ignis (cui faces colle-
cte) id est ligna simul collecta (tribuere) id est tribue-
runt. supple homo (qui colligit) id ē simul aggregat
(vires) id est bellantes (inuadit fortius hostem) sup-
ple q̄ ille (qui instat ei) id est obuiat hosti (dispersis
viribus) id ē segregatis bellantibus.

¶ Optimus est hostis: qui cum bñ feceris illi

Fortius insurgit bella mouendo tibi

Hic carni fac velle suum si bella moueri

¶ Vis tibi. si pacem colla domato fame

¶ Ponit parabolam et dicit: q̄ non est hostis peior
q̄ ille qui malum reddit pro bono: quare si habeas
hostem non des ei supra te p̄tatem. nam si dñetur ti-
bi multum nocere poterit. Similiter cum caro nr̄a
sit inimicus noster mortalis: non debemus sibi dare
p̄tatem supra nos. i. supra spm̄ nostrū. cuz habeam⁹
eam in p̄tate nr̄a. sed debemus eam sub iugo tenere

fame ac abstinentijs seu penitentijs domare. ne contra nos insurgat. vñ versus Luxuriat raro nō bñ pasta caro. **C**onstrue (hostis est pessimus qui insurgit fortius tibi) id ē cōtra te (bella mouendo. cū) pro quādo. supple tu (bñfeceris illi. sic fac carni velle suū vis Bella moueri tibi) ⁊ si vis inq̃ moueri tibi pacē. colla) id est carnes) domato fame

Capitulum tercium.

Non teneas aurū totū: quod splendet vt, aurū

Nec pulchrū pomū quodlibet esse bonum.

Non est in multis virtus: quibus esse videt

Decipiunt falsis lumina nostra suis.

Plus aleos q̃ mellis habent in pectore tales

Quos sanctis similes simplicitate putes

Hic incipit tercium capm huius libri in quo proceditur per sex metra. Et primo ponit parabolā dicēs q̃ totū illud quod splendet vt aurū nō est aurū. ⁊ oē pomū pulchrū licet videatur bonū nō est tñ bonum. Similiter multi sunt hoīes qui vident̃ esse sapientes ⁊ tñ uon sunt. ⁊ multi vident̃ veraces qui tamen sunt falsissimi. ⁊ plures vident̃ esse sancti qui tñ sunt pessimi: qui ab extra vestiti sunt vestibus oīū ⁊ innocentum. intrinsecus autē sunt lupi rapaces. Ut habet in euāgel. ⁊ eciam multa videntur nobis Bona que tamen sunt pessima. **C**onstrue (Non teneas totum) supple illud (quod splendet vt aurum esse aurū. Nec teneas quodlibet pomū pulchrū esse bonū. sic virtus que videtur esse in multis nō est) scz in illis. supple tales hoīes (decipiunt lumina nrā) id est oculos nrōs.

fine mentē nostrā (suis falsis) supple luminibz. tales
(habent in pectore) id est in corde plus (aleos) id est
amaritudinis vel falsitatis (q̄ mellis) id est dulcedi
nis vel veritatis (quos) scz supradictos (putas) sup
ple esse (similes sanctis) supple hominibus (simplici
tate) id est sanctitate.

Morsibz aggredit lignū capra quo religat

Nā sibi nil aliud datur quos lacerare queat.

Quāvis delicias cupiat sibi quisq; necesse

Ut capiat omnes id: quod habere querūt

Nil prodest optare magis vel querere nobis

q̄ qd vel quantū vult ipe dare deus

¶ Ponit aliā parabolā dicens. q̄ capra nō habena
quid comedere corrodit p̄ sepe suū. Similiter cū oēs
cupiūt esse diuites: tñ necesse ut solū capiant bona q̄
sibi accidere possunt: qz nō omēs possunt esse diuites.
nec prodest plures diuitias nobis querere q̄ deus ve
lit nobis prestare. ipe em̄ deus scit quibus indigemus
ad salutē corporis et anime ¶ Construe (capra aggre
ditur morsibus) supple illud (quo lignū religat. nil)
pro nō et aliquid. cū aliquid aliud nō fit ibi (quod dē
sibi. Quāvis quisquis) id est quilibet hō (cupiat diui
tias) supple habere (sibi est necesse ut omēs capiat id)
id est illud (quod querunt) id est possunt (habere. op
tare vel querere magis q̄) supple tot (qd vel quātū
ipe deus vult dare. nil) pro non et aliquid. non prodest
nobis) aliquid.

Ad vada neptuni fontes et flumina currūt

Et quocūq; potest currere currit aqua.

Post valles quas semper amat dilabitur unda.

Et colles odio quas habet illa fugit.

Quis satis est his plura fluunt his undique fertur.

His datur his emitur: pauper ubique facit.

¶ Donit aliam parabolam dicens: quod aqua naturaliter descendit de rursu et querit societatem aquarum scilicet mare et magni fluminis naturaliter pergunt illuc: et parui rivuli tendunt ad magnos fluvios et coniungunt illis. sed nunquam mare ascendit per fluvios nec fluvius per rivulos: sed e converso maior quantitas aque attrahit ad se minores aquas. Similiter est divitiis huius mundi. que semper tendunt ad ditiores et potentiores: ubi est congregatio ipsarum divitiarum et difficulter ad pauperes diriguntur. cum in illis nulla sit divitiarum congregatio. sed eos fugiunt imo potius ad divites accedunt. et sic maior divitiarum quantitas attrahit ad se minores ut forcius ratio dicuntur ibidem. ¶ Construe fontes et flumina currant ad vada neptuni id est ad mare (et aqua currit quocumque potest currere. unda) id est aqua dilabitur semper post valles quas amat. et illa scilicet aqua (fugit colles) id est motus (quos) supple colles (habet odio. Plura) id est plures res (fluunt his (supple hominibus) (quod. i. quibus) (satis est. i. plene bona seu divitie se) (ferunt his. i. portant divitiis) (undique datur his. emittunt his. i. a divitiis) (pauper ubique facit. i. a nullo reputatur. Et nota quod ista tria verba que proponuntur in latine scilicet. ferunt. datur. et emittunt sunt impersonalia.

In boream zephirus converti sepe videmus.

Nomine mutato: rursus etiam huc in eum.

Non tamen amittit de tempore si varietur.

Lum sic uictorū conditor ipe velit

Sed miror mirāde nimis vaga corda virorū.

Cur tociens mutant se prohibente deo

¶ Ponit aliam parabolā dicens: q̄ zephirus. i. ille
vētus sepe mutatur in boreā ⁊ ecōuerso. nec miramū
si tempus ita varietur cum deus ita velit ⁊ ordinaue-
rit. sed multū ammiroz cur cor hoīs mutet de bono ī
malum: cum deus hoc nolit. ¶ Constre nos (videm⁹
sepe zephirum) illum ventum (conuerit in boream)
⁊ videmus sepe (hunc) scz boream conuerit (rursus ī
eum) id est in zephirum (nomine mutato). Et ego (in
non ammiroz de tempore si varietur sic (cum ipe con-
ditor) scz deus (velit sic) id est ordinauit sic (Sed mi-
ror miranda nimis) id est valde (cur) id ē quare (cor-
da vaga virozū mutant se tociens deo prohibente

Non aliā legem patit̄ fur q̄ latro captus

Quānis de nocte fur eat: ille die

Nō minus hic peccat: qui censum cōdit in agro

Quā qui doctrinā claudit in ore suā

Ab sit commissum sine lucro ferre talentū

Ne seruos neq̄ vos vocet ira dei

¶ Ponit aliā pabolā dicens: q̄ fur capr⁹ nō min⁹ pu-
nit̄ q̄ latro. nec ecōuerso. licet fur eat de nocte ⁊ latro
de die. Nec ille minus peccat q̄ pecunias abscondit in
agro q̄ ille q̄ sciam suā abscondit. nec vult alios doce-
re. q̄re diuitias male acq̄sitas ⁊ sine lucro. i. sine pēa
tenere nō debem⁹. ne ira dei vocet nos seruos neq̄ ⁊
prauos ⁊ mittamur in tenebras exteriores. ¶ Con-
stre (fur captus non patit̄ aliā legē) id ē punitōem

(q̄ latro. q̄uis fur eat de nocte 7 ille) scz latro (eat de
die) 7 supple ille (qui abscondit censum) id est pecuni
as (in agro non peccat minus q̄ qui doctrinā suam
claudit i ore) suo (ferre) id est portare vel tenere (ta
lentum) id est denariū (commissum) id ē acquisitum.
(sine lucro) id est sine pena vel labore (absit) procul
sit (Ne) pro vt 7 non vt (ira dei non vocet vos seruos
neq̄a) id ē malos.

Non opus est somno syrenes ingredienti

Nec sibi qui studio falsa cauere volet.

Sepe stilum vertit qui versum vertere debet

Dentib; est vngues: scalpit et vsq; caput

Querit ea primū: que postea ponere possit

Non apte queuis verba locare potes

¶ Donit parabolā dicens. q̄ opus somni vel dor
mitōnis non est intranū picula vel certamina. 7 ille
eciā dormire nō debet. qui studiose vult vitare falsa.
id ē falsitates 7 deceptōes mūdi. 7 verificator vertēs
versum sepe vertit materiā versus. 7 ille qui suos ro
dit vngues dentib; aut caput suū scalpit nō facit con
ueniens nec honestis. Et ita sicut predicta nō veniūt
ad propositū. immo q̄ nōcēt. Sicut oīa verba nō
veniūt ad propositū nec sunt dicenda. qz q̄ nōcēt
¶ Si sex additōes requirunt ad bñ loquendū. q̄ cōti
nent in hoc versu. Quis. quid. cui. dicas. cur. quō.
q̄. requiras. vt lacius cōtinet in libro de modo lo
quendi et tacendi. ¶ Construe (opus somno nō est
ingredienti syrenes) id est picula maris (Nec) pro et
non. 7 non est opus somno illi (qui volet cauere falsa

sibi studio) id est cum diligentia. Et supple ille (qui
dicitur sepe stilum). i. materia Et sup. ille qui
est) id est comedit vel rodit (ungues dentibus) id est cum
dentibus (et scalpit caput usque querit primum) id est prius
(ea que possit ponere postea) sic tu (non potes loca-
re quieuus verba apte) id est convenienter

Terfites vicium non vires auxit achinis

Inops virtutis garrulitate potens.

Sic inter scacos alpinus inutilis extat

Inter aues Bubo: fucus et inter apes

Inter narrantes ciphram iuvat esse figuras

Et vult multociens anticipare locum.

¶ Ponit aliam parabolam dicens. quod Terfites fuit
homo inutilis et carens virtutibus. sed garrilitate ple-
nus. hic positus inter grecos bellantes contra hostes
suos bene auxit eorum numerum: sed non profuit viribus
Sic alpinus inutilis stat sepe inter scacos. i. in-
dos scacorum: et Bubo stat inutilis inter aues. et fucus
inter apes. et ciphra sepe stat inter alias figu-
ras numerales quas multociens vult precedere licet
se nichil valeat. Similiter multi sunt homines miseri
et mutiles qui antecedunt viros prudentes providos
et sapientes. et quous sunt insipientes tamen pre-
ceteris audiri volunt. Similiter et multe sunt mulieres me-
retrices et infames que semper volunt precedere probas
honestas mulieres et eas spernere non verecundantur
¶ Construe (Terfites) ille homo (inops virtutis) id est
carens viribus. et (potens garrilitate) id est abundans
in verbis (auxit) id est augmentavit (numerum). i. mul-
titudinem. et (non vires) id est fortitudinem (achinis)

id ē grecis (Sic alphinus inutilis extat) id ē stat (inē
scacos) id ē in ludo scacon. ⁊ (bubo extat inutilis inf
anes) id ē inter volucres (⁊ fucus extat inter apes) ⁊
(iuuat) id ē placet vel delectat (cipram) illam figurā
esse inter figuras narrantes) id ē numerātes. ⁊ sup-
ple ciphra (vult multociēs anticipare locum: scilicet
aliarum figurarum

Superat instantes psmos brevis insula flux⁹

Et pacem gemini continet vnda maris

Nō pnt thauri cōcurrere fronte minaci

Dum baculum pastor subleuat inf eos

Apula gens lucanaq; semp bella minat

Et rabiem media gens venusina verat.

¶ Donit parabolam dicens. q psmos est quendam
insula in mari. que licet sit parua tñ semp resistit ma-
ri. nec mare potest illam insulam suis fluctibz subuer-
tere: immo semp superat mare Similiter etiā thauri
licet sint magni et fortes: tñ pnt paruo pastore cum
baculo eis mināte se inuicem ferire non audent. Si-
militer gens lucana et gens apula inter se frequent
atrocia bella gerunt. que licet multe ⁊ potentes sint.
tamen gens venusina que parua est ⁊ pauca tam i nu-
mero q in potentia illas gentes (lucanam scz apulā)
inuicem bellare inhibuit. Per hanc parabolā docz
nos autor q quis sim⁹ potentes ⁊ diuites tamen nō
capiamus iurgia ⁊ lites cum paupibz ⁊ paruis domi-
nib⁹ eos vilipendendo. quia frequenter diues supat
a paupere. potēs ab impotente. magn⁹ a paruo. for-
tis a debili. vt patet in lra. Et cōter dicit q parū la-
e iij

pillus sepe magnam subuertit turrim ¶ **C**onstrue (ps.
mos) existens (brevis insula) id est parua insula (su-
perat) id est resistit (instātes flucti) id est sibi obuiā-
tes Et supple hec insula (continet pacē maris gemi-
ni) id ē geminati vel multiplicati Et (thauri nō pñt
cōcurrere fronte minaci) id est cornib⁹ elatis (dum)
pro qñ (pastor subleuat baculum inter eos) scz thau-
ros. Et gens apula ⁊ gens lucana ille due gētes sic
appellate (minantur) id ē mouēt (semp bella) scz inf
se mutuo (Et gēs venusina) sic appellata (media) ex-
istens inter illas duas gentes (vetat) id est prohibet
(crabiem) id ē furorem p̄dictarū gentium

Ia cauea fit atrox ⁊ aspera vulpes

Que pocius fugeret et: si foret illa foris

Improb⁹ ⁊ mordax canis est in limite noto

Dum videt auxilium vim sibi ferre canum

Inter consortes audacior est homo nequā

Quā sit in extraneis hoste minante locis

¶ **P**onit aliam parabolam dicens. q̄ vulpes etiā i
propria cauea ē atrox mordax ⁊ aspa. q̄ si esset extra
caueam vtqz fugeret. Et canis multis alijs canibus
associat⁹ est atrox ⁊ mordax. qui si solus esset fugeret
A simili homo neq̄ et prau⁹ ⁊ iniqu⁹ existēs inter so-
cios suos est iniuriolosus loquax ⁊ audax ad inuaden-
dum aliquem. qui si foret sol⁹ vtqz fugeret ⁊ taceret
¶ **C**onstrue (vulpes fit atrox) id est crudel⁹ ⁊ aspera
.i. feror (in cauea propria) id est in antro suo (que)
scz vulpes (fugeret poci⁹) id est cici⁹ (si illa) scz vul-
pes (foret) id est esset (foris) id est extra caueā suam

Et (canis est improbus et mordax in limite noto) id
est in domo nota (dum) pro quā (videt vñ canum fer
re auxilium sibi Sic (homo nequus) id est prauus (ē au
dacior inter consortes) id est inter socios suos (quod sit
in locis extraneis. hoste minante) id ē obiurgāte

Inueniū tarde leporem cito perdimus inter

Vepreculas: cum sit res fugitiva lepus.

Perdimus anguillam manibus si stringim⁹ illā

Eius labilitas fallit in amne manus

Sic abit inuentus nisi conservetur amicus

Et nisi libertas mutua seruet eum

¶ Dicit autor quod si repiamus leporem tarde vel raro
tamen cito perdimus eū in vepres et spinas intrātem
Similiter si teneamus anguillā et vt melius teneam⁹
fortius stringimus. et quāto plus stringimus tāto citi⁹
eam perdimus nisi mediante libertate seruemus eū.

¶ Cōstrue. nos (perdimus cito inter vepreculas) id ē
inter dumos (leporem innētum tarde) id ē raro et cū
magno labore (cum) ipse (lepus sit res fugitiva. Et
nos (perdimus anguillam dum stringimus illā ma
nibus) id est cum manibus (cuius) scz anguille labi
litas (fallit) id est decipit (manus in amne) id est i aq.
(sic amicus inuentus abit) id est recedit (nisi conser
uetur. et nisi libertas mutua) id est continuata (seruet
eum) scz amicum. vñ? Ad bz anguillā per caudam
qui tenet illam.

Non bene firmus erat digito qui soluitur vno

Modus: nec fortis tam cito fracta fides

Nunc fidus erit qui desinit esse fidelis

Aunq̃ (qui non est fidus) amicus erit

Ex quo cōueniūt duo pectora pectus in vnū

fas est vt maneāt pectora pect⁹ idem.

Ponit aliā parabolā dicēs. q̃ nodus cū vno digi-
to soluit nō est bñ firmus. etiā fides que sic soluitur
non est bñ firma. Deinde dicit q̃ ille qui definit esse
fidelis nō erit vnq̃ fidus: ⁊ qui non est fidus nunq̃
erit amicus. Et q̃ duo amici cōueniūt in vnū scz in
volūtate: q̃ sunt eiusdem volūtatis. ideo cōueniēs ē
vt duo corda duoz amicoz cōueniāt in vnū. **E**o
strue (Nodus qui soluit) id ē dissoluit (digito nō est
bñ firmus. nec fides tam cito fracta) supple est (fortis
.i. firma) Et supple ille (q̃ definit esse fidelis nūq̃) q̃
nō ⁊ vnq̃: non erit vnq̃ (amicus) q̃ (ex quo duo pe-
ctora cōueniūt in vnū pect⁹ fas ē vt pectora illa (ma-
neāt idem pectus) id est vna volūtas.

Mente minus sanus q̃ corpore credit eger!

Qui medicos eius fuste vel ense ferit!

Quis magis insanus q̃ cecus in ardua ductus.

Si tūc cōtemnat felle tumente ducem

Lippo non lusco colliria nigra medent

Qui semel est luscus nō nisi luscus erit.

Ponit aliā parabolā dicēs. q̃ infirm⁹ qui suos me-
dicos vult percutere credit magis eger ⁊ insan⁹ me-
te q̃ corpore. Deinde dicit q̃ valde insanus est cecus
qui existens in cāpis contra suū ductorē insurgit: q̃
bñ potest verberari a suo ductore qui dimittat eum
nescit quo vadat. Postea dicit q̃ colliria nigra. id ē
illa vnguēta bñ medent homi lippo. i. habenti oculo

los lipposos. sed nō lusco. qz q̄ semel ē luscus nō erit
nisi luscus. i. sp̄ erit lusc⁹. Per hāc parabolā vult au-
tor innuere q̄ tu nō debes insurgere seu cōtēdere cō-
tra tuos bñfactores q̄ quotidie tibi succurrunt in tuis
necessitatibz. qz si talē feceris cōtra teip̄m cōtēderes
q̄ talia faciūt fatui sūt ⁊ nō nisi fatui erūt. ¶ Con-
firue (Eger). i. infirm⁹ (q̄ ferit medicos ei⁹ ense vel
fuste credit⁹) supple esse (min⁹ sanus mēte q̄ corpe.
Quis) supple est (magis insanus mente q̄ cecus du-
ctus in ardua) .i. in campos (si cōtēnat tūc ducē) scz
suū (felle tū mēte). i. ira calēte (colliria nigra medentē
lippos). i. bōi hñti oculos lippos. et (non lusco) id est
homini habenti oculos luscus.

Nolum⁹ in circo (quo non est querere) nodū

Nec super infirmū) ponere magna gradū

Pasce canem: pascus tu⁹ illū leniet: ⁊ te

Quamuis cedat leus amabit herū

Fac seruo neq̄ Bonū semp: et omne (qđ illi

Prebueris) perdes. cū sibi nullus amor

¶ Ponit aliā parabolā dicens. q̄ in circo sine cir-
culo nodus querend⁹ non est. qz in illo nullus nod⁹
est. eciam magnū onus per infirmos ⁊ debiles gra-
dus scandere non potest. Deinde dicit q̄ si tu habes
canē et illū pascas te sp̄ amabit. ⁊ q̄ quis a te cedit: tñ
ad te semp reuertit⁹. Sifr ē de seruis q̄ si sint boni ⁊ li-
cet a te qñ q̄ ledunt. tñ ad te sp̄ reuertent⁹ ⁊ tibi debi-
te seruiēt. sed mali sint et iniqui. de te nec de tuis rebz
curabūt. ⁊ q̄cqd sibi feceris hoc pdes. qz suos bñfa-
ctores pro suis ignorāt. vñ vbi nō q̄scit amor ibi fideli

tas querenda non est. sicut nec in circulo querendus
est modus. ¶ Construe. supple nos (nolumus quere
re nodum in circo) id est in circulo (in quo nodus nō
est). et supple nolumus (ponere magna sup gradum
infirmum) id est debilem (Pascere carnem. pastus tuus
leniet illum. et amabit te herum) id est dñm suum (q̃
uis cedatur) supple a te

Ridiculus mus ē: qui muribus imperat: et qui

Tanq̃ rex horū sic dñatur eis

Nō minor est risus de seruo: qm̃ leuat

In dñm: qm̃ voce manu ferit

Asperius nichil est humili. dum surgit in altum

Pingitur in cella simia sede sedens.

¶ Ponit aliam parabolam dicens. q̃ magnus risus
est qm̃ paruus mus vult ceteris muribus domiari. et
illis ad modū regis imperare. Non minor est risus
de seruo qui cōtra magistrū verbis et factis insurgit.
Et simili nichil est asperius paupere ditato et misero
in dignitate seu potestate constituto. vñ. Paupere
ditato nil arcius esse putato. Tñ tal est similis simie
in sede celsa sedenti. ¶ Construe (mus est ridiculus)
id est deridendus (qui imperat muribus) tanq̃ rex ho
rū risus non est minor de seruo qm̃ leuatur in dñm.
et qm̃ ferit dñm voce. q̃ pro et manu Et simili (nil q̃
et aliquid. aliquid nō ē) asperius) supple homini (hūi
li) id est pauperi misero (dum surgit) id est eleuatur.
(in altū) id ē i dignitatē (simia) id est illd animal (pin
gitur sedens in sede celsa

Diuerfis diuersa valent medicamina morbis

Ut variant morbi. sic variant ea
Non vno doctrina modo se mentibus infert
His timor: his monitus: his adhibet amor
Quadrupes adquare nequis: dū percutis illos.
Nec cogit pueros virga studere rudes.

¶ Donit altam parabolam dicens: q̄ aliqua medica-
mina sunt bona in vna infirmitate: que sunt mala in
alia: et sic diuersimode diuersis morbis dant̄. Sic do-
ctrina diuersimode dat̄ studentibus. nam aliquibus de-
bet dari per timorem. quia aliter non reciperent. ali-
quibus per dulces ammonitōes. et aliquibus p̄ amorem
Unde dicit q̄ equos adquare non possum? dum il-
los percutimus: sic nec virga cogit pueros rudes et
grossos intellectu ad studendū. ¶ Construe (diuersa
medicamina valent diuersis morbis. ea) id est illa scz
medicamina (variantur. vt) pro sicut (morbi variāt.
doctrinā non infert) id est non immittit (se mentibus
vno modo) supple quia (his) id est aliquibus: (timor
adhibetur. his monitus) id est monitio et his (amor)
adhibet. supple tu (nequis) id est non potes (adqua-
re quadrupes) id est equos (dū) pro qm̄ (percutis il-
los. nec virga cogit pueros rudes studere) id est ob-
tusos in ingenio.

Paruula venalem comprehendit mantica terras
Et iacet exiguo multiplicata loco
Eur sic qđ cupide menti nō sufficit orbis
Predia terrarū glā census honor
Ius est et penitus terre fit homūculus expers
Qui totā terrā solus habere cupit.

¶ Donit aliā pabolā dicēs. q̄ pua mātica cōphēdit
frā venalē i exiguo loco q̄n ē bñ plicata. sic p atraziū
mēs cupidi nō p̄t satīari. qz nos videm⁹ q̄ si vn⁹ hō ef
ficiť hodie onager cras vellet esse vulpes vt cito ha
beret oīa bōa suorū hoīm. ecīā hō q̄ auar⁹ ē sp paup
ē. ⁊ penit⁹ vult alios supare. vñ. ¶ Dia des cupido nō
p̄t inde cupido. ¶ Q̄ō (pua mātica cōphēdit frā vena
lē). i. vēdibilē. ⁊ mltiplicata). i. plicata (iacet exiguo
loco cur sic q̄ mēti cupide nō sufficit orbis p̄dia). i.
possessiones (fray) glā census honor ius est ⁊ homin
culus) id est parvus homo (sit expers

¶ faucibz innocuis deserta locus ambit

¶ Cum nil inueniat quod lacerare queat

¶ Non semper pūgit serpens nec fundit ubiqz

¶ Virus: quod secū semper in ore gerit

¶ Nō equidē stimulo nec parceret ille veneno

¶ Si quid adesset. quod ledere posset eo

¶ Donit pabolā dicēs. q̄ pu⁹ leo ab̄it p loca deserta
⁊ nō facit malū aliqđ. sic p oppositū mēti sūt hoīes q̄
nō faciūt aliqđ malū. qz nō inueniūt vbi facere p̄nt.
⁊ ecīā nō sunt ausi facere. ¶ Q̄ō. (nil) p non ⁊ aliqđ.
(cū leo nō inueniat aliquid qđ queat lacerare. ⁊ ser
pens nō pūgit sp nec fundit ubiqz virus) id ē vene
nū (quod semp secū gerit i ore equidē) id ē certe (ille)
supple hō (non p̄ceret veneno. nec (p̄ceret stimlo) i.
maleficio (si qđ adesset qđ possz ledere eo). i. veneno.

¶ Capitulum quartum

¶ An bñ de pedibus spine tribuliqz trahuntur

¶ Dum brevis interitus spina relicta iacet

Quanto maior mora est: tato magis vulnera put
Et tunc non possunt absque dolore trahi ¶ Trēt.
Qui culpas de corde trahit trahat usque recentes
Et cunctas pariter: ne ferat una necem
Quid prodest medico plagas sanasse ducentas
Si maneat sola: quia moriatur homo

¶ Hic ponit quatuor capitulum huius libri. quod procedit per octo
versus. et perit diuisi in tot partes quot sunt particule. partes preterbunt
in processu. In prima parte dicitur quod si aliquis habeat spinam et multos
tribulos in pede suo et omnes extrahat a pede suo una re
licta ex qua moriatur ille. nichil prodest ei aliarum spinarum extra
ctio. Sic est quod si aliquis confessus sit de omnibus peccatis suis ex
cepto uno peccato mortali de quo desinat fit. confessio sua
tunc nichil ei prodest. ¶ Et dicitur. spine et tribuli non habent trahi
de pedibus. dum brevis spina facit. id est. remanet interiorius
(vulnera putret tanto magis quanto mora est maior. et non
possunt extrahi absque dolore). id est. pena. supple ille (qui tra
hit culpas de corde. trahat usque). id est. assidue (recetes)
. id est. novas (et cunctas pariter). id est. omnes alias (ne una ferat
necesse). id est. mortem (quod prodest medico sanare ducentas pla
gas si sola). id est. una (maneat. qui moriatur homo. unum).
Ad tribulos asinus per semen somnia verit.

Arbor que late ramat: nisi firma sit primo
Cum ramis facili corruiet icta notho
Sed que radices habet in tellure profundas
Obstat. et euelli peste fruente nequit
Qui ramos fame non radices merito
Extendit late. scito quod ipse cadet.
Non solum celo. qui talia vana perfatur
Ast etiam vicio displicet ille solo

¶ **Q**uoniam illa pabolā dicēs: q̄ sicut arbor bñ firmā
tenet cōtra vētū: ita etiā ad ppositū hō firm⁹ in bo-
no pposito tenet firmē cōtra malos hoīes. ¶ **C**on.
(arbor q̄ late ramat. icta). i. p̄cussa (notho). i. vento
faciliter corrūt). i. cadit (cū ramis nisi sit firma imo.
sed) illa (obstat q̄ habet radices p̄fundas in tellure.
et neq̄t euelli peste fruenta. q̄ ramos fame late exten-
dit nō radices meritorū. scito q̄ ip̄e cadet. nō solū dis-
plicet celo qui talia vana profat̄) id ē loquitur (Alit̄)
pro sed (ille displicet etiā solo vicio. i. delicto

Nō minus est dulcis paruo de fonte recepta

Quā que de magno flumine fert̄ aqua

Et cadus et dolum retinet qñq̄ falernū

Nec dolum melius q̄ breuis ip̄e cadus

Nec magis egregio dulcessit potus in auro

Quā facit in vitro: quod minus asse valet

Quāuis quisq̄ miser bñdicat vel bona nemo

Corpore pro misero vilia verba putet.

¶ **Q**uoniam aliā pabolā dicēs. q̄ aq̄ de quo fōte nō est
minus dulcis q̄ aqua de magno flūie. Et d̄t autor q̄
vn⁹ paup̄ male indutus posset ita bñ dare bonū eō-
filiū sicut vnus bon⁹ hō ¶ **C**onstrue (a q̄ recepta de p-
uo fōte nō est minus dulcis q̄ aqua q̄ fert̄) id ē por-
tat̄ (de magno flumine. Et cadus et doliū. retinet qñ-
q̄ falernū). i. merū (nec doliū retinet meli⁹ q̄ ip̄e ca-
dus pot⁹ nō magis dulcessit i auro egregio q̄ faciat
in vitro qd̄ valet min⁹ asse). i. obolo (q̄ quisq̄ miser
bñdicat nemo putet bona verba) supple esse (in cor-
pore misero).

Uisibus intentis scrutat̃ ab ethere predā

Miluns: ⁊ a longe frustra relictā videt

Non (licet esuriat) statim descendit ab alto

Sed varijs giris circuit ip̃e locum.

Sūt nam qui laq̃os posita dape ponere tēptāt

U. sic incaute decipiant̃ aues

Deniq; percepto nichil aucupis artis adesse

Vnguibus accedit tutus ⁊ capit escas

¶ Ponit vnā pabolā dicēs. q̃ nos videm⁹ q̃ miluns
.i. tal' auis q̃ accipe vult carnes solū circuire terraz
varijs giris. Et dī q̃ q̃ descendit ab alto cauet se. q̃
videt laqueos positos. Et vult cōcludere autor q̃ q̃
aliq̃s agere vult aliq̃d dī respicere finē. ¶ Construe
(milus scrutat̃ ab ethere p̃dā visib; intēis: ⁊ videt a
lōge frustra relictā. ⁊ statim nō descēdit ab alto licet esu
riat. sed ip̃e circuit varijs giris). i. circūquaq; volat
⁊ supple aliq̃ (sūt qui tēptāt ponere laq̃os. dape po
sita). i. cibis appositis (vt sic incaute aues decipiant̃)
.i. capiant̃ (Deniq;). i. finaliter. supple miluns (per
cepto nichil artis aucupis esse) id est presens esse (ac
cedit tutus. ⁊ capit escas vnguibus)

Non nichil exempli vermes de carne creati

Demōstrāt oculis notificantis opus

Dentibus acceptam inuadūt moribus illā

Non querūt aliā: dum sibi durat ea

Cōsily nichil est nisi sal succurrere possit

¶ Sal positum large mordet et arcet eos

Vermibus hic mos est. nec solum linquit illis

Sūt in quos trāsit iam furor ip̃e viri

fin

¶ Ponit aliā pabolā dicēs. q̄ nos videm⁹ naturā
q̄ isti vermes q̄ in carne nascunt⁹ nō comedūt aliud
donec satient⁹ de ipsa. ita qm̄ hō dīves inheret paup̄e
et nō dimittit ipm̄ donec oīa bona sua comedat⁹ siue
cōsumperit. ⁊ postq̄ cōsumpta sunt nō inueniēs magis
ad comedēdū moriē. qz nō p̄t comedere aliā terram
¶ Cōstrue (vermes creati de carne demōstrāt nō ni-
chil) id ē aliqd̄ (exēpli notificātis op⁹ oculis). i. cū o-
culis. ⁊ supple vermes (inuadūt illā) scz carnē (morsi-
bus acceptā). i. captā (dentibus). i. cū dentibz ⁊ (non
querūt aliā donec ea durat) cū (nichil cōsiliū est: nisi
sal possit succurrere) sibi. qz (sal positiū). i. aspluz (lar-
ge). i. abūdantē (mordet ⁊ arcet eos) scz vermes (hic
mos est verimibz: nec) pro ⁊ non. ⁊ non (solū linguē
illis) aliquid: sed ipsi vermes (sunt in) quos furor vīri
id est patrīfamilias (iam transiit) id est seuit.

Nō propter pennas laudat cōiua volucrem

Nec propter coriū mango disertus equū

Nec equidem similis per singula curstat vsus

Vestes nō homines omnis homo venerat

Hūc noua facta nouū statuūt p̄ singula morem

Et nichil excepto paup̄e vile iacet

Nil bene paup̄ agit. sed pro ratōe tenet

Quicquid agat dīves. seu bene seu male.

¶ Ponit aliā pabolā dicēs. q̄ cōiua nō laudat auē
ppter pēnas. sed ppter carnes Itē sapiēs māgo nō
laudat equū ppter coriū. sed ppter bonitatē Itē con-
cludit q̄ hoīes nō honorant ppter bonitatē. sed ppter
vestes eoꝝ vñ Vir bñ vestibz in vestibus esse pius

Creditur a mille: quis p̄cota sit ille ¶ Construe (cō
mūa nō laudat volucrem propter pennas. nec man
go disertus laudat equū propter coriū. Nec equidē)
id est certe (similis v̄sus curſitat per ſingla) quia (om
nis homo veneratur veſtes non hoīes) ideo (nova fa
cta ſtatūit hunc nouū morē per ſingula. ⁊ nichil vile
iacet) id est reputatur (excepto paupere) et (paup̄ nil
agit bene. ſed quicquid diues agit. ſine bene ſine ma
le tenetur pro ratione)

Sumpta quid eſca valet: q̄ q̄ cito ſumitur exit

Nauſea cor vexat: viſcera laxa dolent

Quādo non patitur medicamina morbus ī aluo

Nō ſignum vite: ſed necis eſſe puto

Ut dape venter eget: ſic ſpūs indiget illa

Nō bñ paſcunt̄ cum nichil alter habet

Nō diſcūt quicūq; ſcholas vbi cūq; frequētant.

¶ Ponit aliā parabolā dicens. q̄ eſca ſumpta q̄ cito
vomitur nichil prodeſt Itē qñ corpus comedit ⁊ ſpi
ritus nichil habet quid p̄deſt hoc. nichil em̄ p̄deſt: qz
corpus vult bona cibaria ⁊ requiē. ⁊ aīa vult ieiunare
ſic ſunt aliqui qui veniunt ad ſcholas et nichil profi
ciunt. ſtatim veniunt. ſtatim recedunt. nam ſunt plu
res qui veniunt vt videantur ibi. ¶ Construe (quid
valet eſca ſumpta que exit q̄ cito ſumitur) quia (nau
ſea vexat cor. viſcera laxa dolent) Et (qñ morbo nō
patitur medicamina in aluo: non puto eſſe ſignum vi
te ſed necis. Ut venter eget dape) ſc̄z corporali. (ſic
ſpiritus indiget illa) ſc̄z dape ſpūali. ſupple illi (nō pa
ſcuntur bene cum alter) id ē vel corpus vel ſpūs (ni
f iij

chil habet) supple cibi. et supple omnes (non discant
quicunq; frequentant scholas vbicunq;) id ē in quo
cunq; loco (nam plures ibi veniunt vt videantur ibi
et non vt discant.

Bos semel est vitulus. semel ē canis ipse catellus.

Cur homo bis puer est: quem semel esse licet.

De puero natura senem facit vt petit ordo.

Red viciū pueri de sene redit idem.

Non est barbato plaustrello iungere mures.

Nec casu tali multiplicare vices.

Hic puer est homo. virq; semel. quē virib; vna

Cum sensu lassus alba senectus domat

¶ Ponit aliā parabolā dicēs. q; Bos est semel vitu-
lus et canis est semel caniculus. q̄re ergo hō ē bis pu-
er: q; sepe redit ad infantiā primā Et postea dicit q;
pueri solent iungere plaustro mures. sed hoc nō per-
tinet barbato viro. Etcludit ergo q; homo bis est
puer. sed nō est nisi semel vir. qū scz viret virtutibus.
¶ Cōstrue ¶ Bos est semel vitulus. ipse canis est sel-
caniculus. cur hō est bis puer quē licz esse semel. Na-
tura facit senē de puero vt ordo petit. sed idem viciū
pueri redit de sene. Nō ē barbati iungere mures plau-
strello). i. plaustro (nec tali casu multiplicare vices) q;
homo bis ē puer: et semel vir: quē alba senectus do-
mat. virib; lassus vna cū sensu). i. cū sensib; exteriorib;

Sepe molossus ouem tollit de fauce leonū.

Vt raptam comedat. non vt abire sinat

Quid refert. an ab hoste lupo moriat. an illo

Cum dentes eque sint vtriusq; graues

In multis similes ratio cōsiderat actus

p. v. v. f. 18.

De quibus expertus dicere vera potest
Res hoim seuus defendit ab hostibz alcon
Ut sibi non alijs res tueatur eas

Dicit q molosus est canis qui sepe ouē tollit de ore
lupoz. nō vt eā liberet sed vt comedat. A simili sūt
aliqui hoies q ptegūt subditos ab alijs ut ipimet de-
uorēt eos. **E**ōstrue (molosus tollit sepe ouē de sau-
ce lupoz. nō vt finat abire. sed vt raptā) ouē (come-
dat. Quid refert an) ouis (moriā a lupo an ab illo)
scz moloso (cū dentes vtriusq sint eque graues. Ratō
considerat similes actus in multis rebus de quibz exp-
tus potest dicere vera Seuus alcon defendit res ho-
minū ab hostibus. vt ipe tueat eas sibi 7 nō alijs

Simpliciter cecus prohibet ducere cecum

Nec cecus cecum ducat in antra suū

Sed tñ insanū prohibere nequimus alanū

Quin cecos dubio ducere calle velit

Non querit q turpe pedes offendat eundo

Sed quid tam pauci nocte sequūtur eum

Miror et ammiror: q iter lucis arripit ille

Quem nunq cōstat scisse vel isse viam

In ista parte auctor seipm excusat et reprehendit di-
cens. q cecus non debet ducere cecum: ne ambo ca-
dant in foveam. Sed non debemus prohibere insa-
num alantum quin ducat cecos dubio calle. id est per
obscuras parabolas. Et nō queritur q turpe offen-
dat pedes suos eundo: sed queritur quare tam pauci
sequūtur eū nocte. 7 ammiror q ille arripit viam lu-
cis quem non constat viā scuisse aut iuisse **E**ōstrue

Cecus prohibet simpliciter ducere cecū. nec cecus ducat cecū suū in antra. sed tñ nequimus prohibere in-
sanū alanū id est furiosum (qn velit ducere cecos) id
ē rudes (calle dubio) id est obscuro (nō qrit q turpe
offendat pedes eundo. sed q tam pauci sequūtr euz
nocte. miror et ammiror q ille arripit iter lucis. quez
nunq cōstat scisse vel isse viam.

Ad bellum qz durus erat migravit achilles

Egisto thalamos ingrediente domi

Qui iacet in plumis nil durus passus in illis

Nō valet assuetus vix tolerare malum

Imbribus et ventis mutat gena lassa colorem

Vritur et leue sole tenella cutis

Mollibus assuetus clipeū bñ nō gerit armis

Nec retinet gladiū firmiter vincta manus

¶ Ponit aliā pabolā dicēs. q illi q nō sūt delicate nu-
triti sunt fortes Et dat nobis exēplū p achillē. qz ach-
illes nō fuit bñ nutrit⁹: et iō fuit bñ fortis ad bellādū
sed egistus fuit bñ nutritus: et iō fuit luxuriosus. Un-
de. Qui iacet in plumis nichil du. 2c. ¶ Cōstrue (ach-
illes) ille hō (migravit ad bellū) qz erat dur⁹ (egisto)
illo viro (ingrediente thalamos domi) et (vir q iacet
in plumis. nil (p nō et aliqd (nō passus aliqd duri in-
tilis) scz plumis. et supple talis vir (assuetus) in plumis
(nō valet tolerare) id ē sustinere (malū). i. aduerfita-
tes. Et (gena lassa imbribz et vētis). i. p imbres et vē-
tos (mutat colorē) id ē pulchritudinē (et tenella cutis
id ē tenera pellis (vrit leuiter sole) id ē a sole. Et sup-
ple hō (assuetus mollibus armis nō bñ gerit clipeū.

nec man⁹ vincta) id ē moll (nō firmit^r retinet gladiū.

Non omnis socius fidus est. nō omne fidele

Pectus: nō omni me sociare volo

Qui socius volet esse meus: nō alter & idem

fiat ego. qui nō est satis alter ego

Non teneo socium: q̄ scit qđ nescio. vel qui

Id (quod non habeo) me preter illud habet

Cum socio socius deliberat omnia doctus

Cum sibi concordant consona corda duo

¶ Ponit aliam parabolā dicens. q̄ nō ois socius est
fidelis: nec etiā omne pectus est fidele: imo q̄ vult esse
bon⁹ soci⁹ debet esse fidelis. & iō q̄ vult esse soci⁹ me.
cū nō sit alter q̄ ego. qz qui ē alterq̄ ego nō ē socius
mecū. ¶ Cōstrue (nō ois socius ē fidus. nec omne pe
ctus est fidele) quare (non volo me sociare omi) ho
mini. & supple ille (q̄ vol⁹ esse socius me⁹ fiat idē ego
& nō alter) q̄ ego. & ille (nō ē satis alter ego q̄ nō) fa
cit hoc. & (nō teneo) illum (sociū) meū (q̄ scit qđ) ego
(nescio. vel q̄ id quod) ego (nō habeo p̄ter me habz
illud) qz (doct⁹ socius deliberat oia cū socio) suo (cū)
id est ex quo (duo corda cōsona cōcordant sibi)

Crastinus ingrato procrastinat omnia more

Et de cras vno cras michi mille facit

Eur hodie non multiplicat. qui multiplicat cras

Nonne dies solem signat vterq̄ suum

Post hodie cras esse solet cum sole reductū

Sed nō cras illud. quod michi spōdet habet

Eras illud nunq̄. nec sol oriet^r in illo

Cum cras venturum sit sine fine suum.

¶ **P**onit parabola dicens. q̄ erat quidā hō q̄ vocabat̃
 crastin⁹. ⁊ sp̄ spōdebat suis aliquid dare p̄ cras. ⁊ nū
 q̄ deueniebat illō cras. qz sp̄ dicebat cras hēbitis. et
 nūq̄ puenit ad actū. nec etiā in corde habuit ad tra-
 dendū. ¶ **L**ō. (Crastin⁹) ille vir sic dicit⁹ (p̄crastinat
 id ē de cras ī cras p̄mittit supple michi (oīa. more. i.
 cōsuetudine (ingrato). i. non grato. ⁊ crastin⁹ (facit
 michi mille cras d̄ vno cras) id ē de vno die crastino
 (cur. i. q̄re. supple ille (nō multiplicat hodie q̄ multipli-
 cat cras. nōne (q̄si diceret ita (vterq̄ dies). i. q̄libet
 dies (signat). i. habet (suū solē) qz (cras solz esse redu-
 ctū cū sole post hodie). i. post hodiernū diē (S; cras
 nō habet illud quod michi spōdet) id est promittit. qz
 (illud cras nūq̄) supple erit (nec sol oriet̃ in illo (sup-
 ple cras (cū suū cras ventur⁹ sit sine fine). i. sine fīnio

¶ **C**apitulum quintū

¶ **N**ā sūt digna coli quecūq̄ colunt̃ in orbe

¶ **I**ugera: nec fodi vinea queq̄ maū

¶ **Q**uid prodest parare solū vel fodere vitē

¶ **E**ū nichil hoc fructus: nil ferat illa meri

¶ **I**ncultus requiescat ager. sterilisq̄ quiescat

¶ **U**t vitis nūq̄ vindemianda michi

¶ **A** simili cessare probō debere datorem

¶ **Q**ui colit indignos: ⁊ sua tradit eis

¶ **Q**ui sua dat dignis: serit ⁊ metit vnit ⁊ amplat

¶ **I**ndignis vero res data tota perit

¶ **H**oc est quintū capm̄ hui⁹ libri. in quo p̄cedit p̄ de
 cē ⁊ decē versus. ⁊ potest diuidi in tot p̄tes quot sūt p̄-
 ticule. vt patebit in legēdo lrām. Primo. ponit sn̄iaz

proverbialem edicit. Quid prodest arare vel fodere
terrā vel vitem sterilē. i. nō facientē fructū. et dicit q
nō prodest. qz nullus fructus pcedit de illa sterili ter
ra vel vite. Etia ad propositū. quid pdest bona sua
dare hoibus pravis vel malis. pdit oia illa. qz pra
ui nō curant nec memorāt. Sed ille q dat boīs hoī
bus nō pdit. imo serit merit vnit et amplat. Et oīstrue
(quecūqz ingera). i. quelibet spacia terre (q colunt i
orbe nō sunt digna coli). i. arari (nec p et nō. et (qz
vineā) nō ē digna (fodi manū (id ē cū manibz) Quid
pdest pare solū). i. terrā (vel fodere vitē). i. vineam
(nichil p nō et aliqd (cū hoc) scz solū (nō ferat). i. nō
faciat (aliqd fructus). i. pfici. et (illa) scz vinea (nil
ferat meri). i. vini. ergo (ager incultus). i. infructuosus
(quiescat) et (sterilis vitis nūqz) p nō et vñqz. nō est
vñqz (vindemiāda michi). i. a me (Et simili pbo da
torē debere cessare q colit indignos et q tradit eis sua
bona. et supple ille (q dat sua) bona (dignis. serit. me
rit. vnit et amplat) bona sua (Res vero data indignis
perit tota) id est totaliter

Aos asinus ridere facit dum more leonis
Pungit. et vulpes subdola cogit idem
Eruat hic pellem. qua se putat esse leonē
Ut patiens oneris iussa sequat heri
Dortor et ut vulpes propria sub pelle quiescat.
Ne moveat risum pelle leonis ouans
Inflando se rana boni par esse volebat
Ulcisci pullos quos pede pressit aquis.
Ast bos iuravit ranunculus an creparet.

Per medium q̄ par efficeret ei

¶ Ponit aliā pabolā dicens. q̄ asinus facit nos ride-
re dū pūgit more leonīs: q̄ leo est rex aialū. Et cū
vulpes induit pellē leonīs et vult esse leo p̄ fraudem.
Dicit ergo q̄ vulpes stabit sub prava pelle: et asin⁹
portabit blada ad molēdinū. q̄ p̄tinet ad eos. Itē
accidit q̄ bos ibat p̄ campos et inuenit ranā. cui bos
occidit suos ramunculos. quaprop̄ rana indignata
cupiebat fieri equalis boui vt se vlcisceret de ranūcu-
lis suis. et cepit se inflare a dō q̄ mediū crepuit. ¶ Et
strue (asin⁹ facit nos ridere dū pūgit more leonīs.
et vulpes subdola cogit idē) scz nos ridere (hic) scz
asinus (exuat pellē qua se putat esse leonē: vt capiēs
oneris sequat̄ iusta). i. p̄cepta (heri). i. dñi. et supple
ego (hortor vt vulpes quiescat sub propria pelle) et
nō aliena (ne onās) id ē gaudēs (pelle leonīs moue-
at risum). i. derisionē Et (rana volebat esse par) id ē
similis (Boui se inflando) rana inq̄ voluit (vlcisci). i.
vindicare (pulos quos) bos (p̄sit aq̄s) in aquis (pe-
de. Ast Bos iurauit) vt (ranūculus ante creparet per
mediū q̄ efficeret par) id est similis (ei) scz Boui

Surgentem drusus festinat radere barbam

Ne noceat lippe vocibus vmbra gene

Alponit speculum: speculo monstrante relictos

Forficibus tollit forpicibusq̄ pilos

Et ne prurigo caput occupet omnibus horis

Lotricem promptam (quē lauet illud) habet

Preterea facieb⁹ aquam manibusq̄ ministrat

Quondie scopis a scobe tecta piat

Hoc facit exterius: sed sordes colligit intus

Nec sibi crescentes radere curat eas.

¶ Donit aliā parabolam dicens. q̄ barbitonsor qui
dam nomine drusus parat barbam ne noceat. ⁊ p
ponit speculum ante eos quos parat. ⁊ habet lotricē
que mundat domū interius. Et dicit autor q̄ iste q̄ i
mūdat domū exterius non mundat eam interius: q̄
est plena peccatis. **¶** Cōstrue (drusus) ille barbitō
sor (festinat radere barbā surgentem. ne umbra lip
pe gene noceat vocibus. apponit speculū. ⁊ tollit pi
los relictos forficibus ⁊ forpicibus speculo mōstran
te) Et supple barbitonsor (habet lotricē promptam
que lauet caput ne prurigo occupat illud omnibus ho
ris) ⁊ supple lotrix (pretereā ministrat facieb⁹ aquaz
manibus) id est cum manibus. ⁊ supple lotrix (piat)
id est mundat (quotidie tecta scopis) id ē cum scopis
(a scobe) id est ab immundicie (hoc facit exterius. sed
intus colligit sordes) id est peccata (nec curat eas ra
dere crescentes sibi)

Constat ut illa manus primo ppulchra lauetur

Que sibi presumit vasa lavare dei

Munda man⁹ mūdū vas (qđ lauat) efficit illō

Sordida sordidius q̄ foret ante facit

Tacta luto subducta sibi trahit insita sordes

Et nigra fit subito q̄ prius alba fuit

Nōne verrucas iste reprehendit habentē

Qui sibi portanti tubera pcit homo

Ulceribus plenū primo se liberet ipm

Postea verrucas rideat ille meas

¶ Donit aliā parabolā dicēs. q̄ certū ē q̄ illa man⁹
pulchra lauet̄ q̄ p̄sumit lauare vasa dei. qz notū ē sa
tis q̄ si man⁹ fuerit imūda vas (qđ lauat̄) erit im
mū dū. ¶ Ocludit ergo si manus nigra ponat̄ in luto
turpi tūc efficiet̄ turpior. ¶ Hē hō qui h̄z verrucas in
manu nō d̄z me deridere si ego habes eas. qz si dice
ret q̄re tu habes verrucas. possem etiā dicere quare
tu habes. Sed qñ quis est purus tūc bñ potest rep̄
bendere alios. ¶ Ostrue (Ostat) id ē certū ē (ut il
la manus ppulchra lauet̄ primo q̄ p̄sumit sibi laua
re vasa dei) qz (imūda man⁹ efficit) id ē facit (illō vas
mundū quod lauat̄ (et manus (sordida facit) vas (sor
didius q̄ ante foret) id ē fuit. et supple manus (tacta
luto) et (subducta) atq; (inlita) supple luto (trahit sibi
sordes) id ē putredines) et supple manus (fit subito ni
gra que pri⁹ fuit alba) Sic (hō nō iuste rep̄hēdit me
habentē verrucas. q̄ p̄cit sibi portanti tubera) id est
gibbos. ergo hō (liberet primo seipm vlcerebus ple
nū. et postea ille rideat) derideat (verrucas meas)

Nemo potest pugilem nexu prostrernere fortem

¶ Ali lucte patiens aggrediatur eum

¶ Nunq̄ formose cecidissent menia troje

¶ Ali ceptus fuerit (quo cecidere) labor.

¶ Incipiat quicūq; cupit bonus et pius esse

¶ Dimidium facit (qui bene cepit) habet

¶ Nō fiet opus nisi primitus incipiatur

¶ Omnia principū cōstat habere suum

¶ Audacem fortuna iuvat. nil grande cor audax

¶ Terret. nil animi quicquid abhorret habet

¶ Donit allā pabolā dicēs. q̄ nemo p̄t proſternere
fortē pugilē nexu. i. in lucta. niſi egrediaſ fortis. vel
ſit patiens dimittendo ſe proſternere in terras ſicut
menia trope nunq̄ cecidiſſent niſi labor fuiſſet ince-
ptus quo ceciderunt. Et ille incipiat bñ quicūq̄ cu-
pit eſſe bonus ⁊ pius. qz qui bñ incepit iā dimidiū ef-
fectus hz. qz qd̄ noua teſta capit inueſterata ſapit. qz
deus dicit. Incipe ⁊ ego iuuabo te. iō vult cōcludere
q̄ fortuna iuuat audacē. **¶** Cōſtrue (nemo poteſt p̄-
ſternere) id ē ſupare (nexu lucte). i. in cōgreſſu certa-
minis (fortē pugilem. ni) p̄ niſi (patiēs aggreſſiatur
eū) fortē Itē (menia formoſe trope nunq̄ cecidiſſēt
niſi labor fuiſſet inceptus quo cecidere). i. ceciderūt.
⁊ ſupple ille (incipiat quicūq̄ cupit eſſe bonus ⁊ pi⁹
qz (qui bñ incepit hz dimidiū facti) id ē effectus (quō
opus fiet niſi incipiaſ primitus) qz (cōſtat oīa hr̄e ſuū
principiū) ⁊ (fortuna iuuat audaces. niſi) p̄ nō ⁊ ali-
quid. ⁊ (aliquid grande non terret cor audax. niſi) p̄
nō et aliquid (quicquid abhorret nō hz aliqd̄ animi

¶ Nō potis eſt magnus gibbo prohibēte camelus.

¶ Pertransire brevis leue foramen acus.

¶ Nec transire finit locupietem ianua celi.

¶ Dum cogit miſerum fiſtere pondus opus

¶ Cur anime mortem tam prauo corde requirit

¶ Cur ſibi quod tollit viuere captat homo.

¶ Felix eſt pauper quem pauperat ipſa voluntas.

¶ Non eſt quod terga cum petit alta granet

¶ Nec latro nec predo nec ſor vaſer inſidiaſ

¶ Dum capit aſſumptas abſq̄ timore vias

Dicit q camelus hñs gibbum in dorso nō p̄t trāh
re p̄ foramen acus. Ecīā d̄t q mirū est locupletē in
trare regnū celoz. iō ē dñā. qz aliq̄ sūt de bona fide
z aliq̄ nō. Deīde d̄t q ille q ē paup volūtariē ē felix
sz q nō ē volūtariē paup est infelix. qz si paup vadat
p̄ nemora vel p̄ aliū locū vadit leuit. z diues nō sz sp̄
timet p̄dere suas diuitias nec vult gaudere. **¶** **C**ō. (ca
melus indign⁹ nō ē potis) id est potēs (p̄ foramē ac⁹
breuis) id est breui (Ac cianua celi nō finit locuple
tē trāfire) id ē intrare (dñi pōdus opus) id ē diuitia
rū (cogit miserū sistere) id est stare (Cur hō requirit
mortē aīe tā prauo corde). i. cum inq̄ cōscia (cur hō
tollit sibi illud (qđ captat) viuere). i. vitā. z ille (paup
ē felix quē ipsa volūtas paupiat). i. paupem facit. **¶** **E**c
(nō est quod grauet terga). i. decipiat (cum petit alta
id est celestia (Nec latro. nec predo. nec fur nec vaser
id est cautus vel subtilis (insidiat) insidias ponit (dñi
capit vias assumptas absq̄ timore)

Mille vie ducunt hoīem per secula rhomā
Qui dominū toto querere corde volunt
Est via que dñcit mōtes directā p̄ altos
Uepribus z spinis arduitate grauis
Est quoq̄ nōnullus callis: quē calculus asper
Asperat: z plantas quotidianas arat
Est via per pontum: via per deserta: per ymas
Valles: per scopulos: per loca dura pedi
Per manus z latebras: per lustra timēda feraz
Per spinas tribulos: per loculenta vaga
Dicit q multe vie ducunt hoīem romā. ecīā q vult

querere dñm ex toto corde suo via directa est q̄ sur-
git p̄ altos montes. ⁊ nullus callis. i. aliq̄s callis par-
uus siue lapis supat aspera. Ecclā via est per pontum
p̄ deserta. vt appet in textu. id cōcludit q̄ multe sunt
vie ad eundū ad paradisum. qz aliqui vadūt p̄ el̄pnas
⁊ aliqui p̄ pegrinatōes. ⁊ sic de alijs. ¶ Eōstrue (mil-
le vie ducunt hoīes romā p̄ sclā. q̄ volūt q̄rere toto
corde dñm via est directa q̄ ducit p̄ mōtes altos) via
est (veprius et spinis grauis arduitate) id ē altitudi-
ne (quoq̄) id est certe (nōnullus callis) id ē aliquis
(est quē asp̄ calculus) id est p̄uus lapis (aspat. ⁊ arat
quotidianus) supple calculus (plantas. via ē pontū.
via) supple est (p̄ deserta) via est (p̄ loca dura pedi)
via est (p̄ manus) via est (per latebras) via est (p̄ va-
ga luculenta) via est (per spinas ⁊ tribulos) via ē (per
lustra timenda ferarum)

Semper biat coruus. sempq̄ cadauera captat
Semper amat mortem. mors quoq̄ pascit eum
Quem sua debilitas. ⁊ quez premit ip̄a senectus
Letificant illum cum putat ip̄e mori
Non solum coruus moriturum insidiatur
Maxima pars hoīm iam facit illud idem
Filius ante mortem patris optat vt heres
Fiet ⁊ vt miseras lege capeſcat opes
Prochdolor in clerum transit dolor ⁊ scel⁹ ill⁹
Hic emit ecclesiam dum tenet alter eam

¶ Dicit q̄ semper coruus biat vt habeat cadauera.
amat mortē sp̄ vt mors pascat eū. ecclā ille quē debili-
tas sua premit. ⁊ ille quē senect⁹ p̄mit letificat eū. cor

uns infidiat moriturū. et maxima pars hominum facit hoc. quod
filius optat mortem patris ut scilicet capescat multas res et
opes. sed ille dolor existens in laicos iam transit in clericos
quod unus emit ecclesiam dum alter adhuc vivit. **¶** **Q**uod strue
(coruus hiat semper et capiat). id est. cupit (cadavera. amat
semper mortem. quoque). id est. certe (mors pascit eum. et quem
sua debilitas et quae sua senectus permittit. lenificat illum super
ple coruū. quod (ipse putat mori). sed praedictus coruus non
solum infidiat mortuis. pars maxima hominum facit hoc iam.
id est nunc (illud idem filius optat) id est desiderat (mor
tem patris ante diem) id est ante tempus ut fiat heres et habeat
multas opes) id est divitias (proch dolor illud scelus
transit) id est succedit (in clericum dum) pro quando (al
ter tenet ecclesiam. et hic) sed alius (emit eam).

His bos percutitur dum ferrum sentit acutum.

Si contra stimulum calcitret ipse suum.

Efficit ex uno duo vulnera vulnere ferri.

Ultior primo peior et icuius erit.

Cur igitur domino servi parere creati.

In dominum rabie pectoris arma levat.

Hic furor. hec rabies. hec indignatio risum.

Prebet. et iniustum querit habere malum.

Dum caput oppositum domino stomachate tenebit.

Brauter evasit vincula datus heri.

¶ **D**icit quod bos percutitur dum calcitrat contra stimulum
fit facit duo vulnera ex uno vulnere. et ultior igitur
est primo peior. ergo cum servi coacti parere domino. levat
pectoris rabie contra eum. hic furor. hec rabies. hec in
dignatio movet nas in risum. id est. claudit quod nos debemus
facere sicut faciebat ille servus qui erat patiens coram domino.
suo. quod cum

dn̄s suus irascebat̄ sibi. patient̄ sustulit oīa facta dn̄i
Cōstrue (bos pcutit̄ bis dū sentit ferrū acutū) id
ē aspey. ⁊ (si ip̄e) sez bos (calcitrat cōtra stimulū suū
ferrū efficit) id ē facit (duo vulnera ex vno vulnere.
⁊ ictus vltior) id ē posterior (ē peior primo. Cur
igitur serui creati pere) id est obedire (dn̄o leuāt ar
ma cōtra dn̄m suū rabie pctōris. hic furor. hec rabi
es. hec indignatio p̄bet risum. ⁊ q̄rit hr̄e malū inuisū
supple ille seruus (euaſit suauiter vincula heri) id est
dn̄i (dum tenebit caput oppositum) id est proum. ⁊
hoc (dn̄o stomachante) id est irascente

Immomentaneo non est modus immoderato
Dum baratro donat quicquid habere potest
Non minus excedit normā ratōis avarus
Dum nil expendens semp̄ acervat opes
Nemo sequatur eos. qm̄ viciosus vterq̄
Est via quā virrus inter vtrūq̄ docet
Hic canis ille lupus cum carnem deuorat alter
Vulpes vt occultet canis alter opes
Frontibus aduersis pugnantiā crimina secum
Vitet. qui vitē capere curat iter

Ponit parabolā dicēs. q̄ sicut immomentane⁹ im
moderate sua exponit sic nō min⁹ avar⁹ excedit viam
rōis sua nimis stricte retinēdo: ⁊ sic null⁹ sequat̄ eos
sed tenēdū est mediū. Et dicit q̄ immomentaneus assi
milat̄ carni. Postea d̄t q̄ ille q̄ vult capere iter vitē
crimina vitet pugnantiā frontibz aduersis. **C**on.
(modus nō est immomentaneo imoderato. dū donat
baratro) id est inferno (quicquid p̄t hr̄e avarus ido

nimis excedit normā rōis. dñ nichil expēdēns sem-
per acervat opam) id est accumulāt divitias. nemo se-
quatur eos: qm̄ vterq; est viciōsus. via ē per quā vir-
tus inter utrūq; decet. hic canis) id est primus vivit fi-
cut canis (ille) id est alter est (lupus. cū alter devorat
carnem. vt vulpes seu canis alter occultat opes) id ē
divitias (crimina pugnantiā secum frontibus aduer-
sis vitet. qui curat capere iter vite.)

Capitulum sextum

¶ Quis arte sibi fructuosum curat agellū
Et mandare suum postea semen ei
¶ Primitus extirpet spinas. q̄ frugibus obsunt
Et vepres si q̄ sint ibi falce metet
¶ Obsunt et filices. cilices delere nocivas
¶ Studet. qui segetes purificare volet
¶ Nō segetes quodcūq; solū cū semine profert
¶ Emergunt sordes luxuriante fimo
¶ Lura vigil bene curat agros. incuria quippe
¶ Reddit eos steriles vnde poeta refert
¶ Neglectis vrendo filix innascitur agris
¶ Per felicem vicium denotat ipsi viri

¶ Istud est sextū capm̄ et ultimū hui⁹ libri in quo au-
tor pcedit p. xij. versus cōnumerādo p sua documē-
ta. Et potest dividi in ples ptes q̄ patebūt in pcessu.
¶ Primo dī q̄ ille q̄ vult arare egellū suū et mādare ei
semen suū. dī penū et pri⁹ extirpare spinas q̄ obsunt
frugibus. et metet vepres falce q̄ sunt ibi. Postea dī
q̄ q̄ vult cape corp⁹ xpī dī esse mūd⁹ et mūdare psci-
entiā suā ¶ Qd̄ (si q̄s curat arare sibi agellū). i. agrū

fructuosū ⁊ supple curat (nā dare postea ei semē suū
extirpet). i. eradicet (pmit⁹ spinas q̄ obsūt frugibz. i.
nocēt ⁊ si q̄ vepres). i. tribuli (ibi sint metet falce) ta
li instrumēto (q̄ volet purificare segetes. studeat dele
re nocivas clices ⁊ filices) supple q̄ (obsūt nō ē seges
q̄dē q̄ solū). i. fra (pfert cū semē fimo luxuriāte e
mergūt sordes. vigil cura bñ curat agros q̄ppe. i. cer
te (reddit eos steriles i curia. Vñ poeta refert). i. di
cit. filix vrēda innaſcit agris neglectis. viciū viri. i.
hois (ipe denotat). i. putat (p filicē) p talem herbam

Nescit hō quid dulcis habeat dulcedinis esca

Qui nunq̄ didicit. quid foret ipla fames

Post sitis ardorē post esuriem duo nobis

Dulcia sunt valde potus et ipse cibus

Dulcius herescunt. humano mella palato

U malus hoc ipm inrodeat añ sapor

Qui patitur frigus calidos veneratur amicus

Qui morbum magnū. sorte salutis ouat

Qui bona falsa soli cōsiderat ⁊ bona celi

Falsa finat penit⁹. ⁊ bona vera petat

Dectus ab illicitis ⁊ casibus eruat orbis

Qui volet in celis anticipare locum

¶ Poit pabolā dicēs: q̄ hō q̄ nūq̄ hūit samē nescit
agnoscere dulcedinē esce ⁊ q̄ cibz ⁊ pot⁹ sūt duo val
de dulcia ⁊ dī ecia q̄ hō p⁹ q̄ gustauit res amaral dul
cia sūt sibi p⁹ modū placidiora ⁊ q̄ cōsiderat bōa soli. i.
mōi dī dītere falsa ⁊ petere vā bōa. Et ecia dī q̄ q̄
vult anticipare locū i paradiso dī se cauere ab illicitis
casibz ⁊ factis eruendo se añq̄ moriaſ ab ipis ⁊ mū
dādo aſciam suam. ¶ Non. nescit homo quid dulcis

esca) id est cibus (habeat dulcedinis. q̄ nunq̄ didicit
quid ip̄a fames foret) id ē essz (potus ⁊ ip̄e cibus dul
cia sunt nobis valde post ardorē sitis) id ē post esu
riē (mella herescūt dulcius palato hūano si mal⁹ sa
por mordeat ip̄m añ hoc) id ē añ dulce saporē. sup
ple ille (q̄ patit̄ frigus venerat̄ calidos amicus) ⁊ il
le (qui) supple patit̄ (magnū morbū) ouat sorte salu
tis. Qui cōsiderat bona soli) id ē terre (esse falsa. ⁊ bo
na celi esse vera finat) id ē dimittat (penit⁹ falsa ⁊ pe
tat bona vera) supple ille (eruat pectus a casibus) id
est sceleribus oibus qui volet anticipare) id est obti
nere (locū in celis) Un⁹. Nō meminit dulcia q̄ non
gustauit amara. Nescit homo plenus vitam: quam
ducit egenus.

Non bene viuūt homo: quem rerum sollicitudo
Torquet. ⁊ examinat nocte dieq; metus
Non bene securus dormit qui perdere vitam
Unacum rebus quas habet ip̄e timet
Un⁹ per exemplū legimus monstrasse tyrannū
Qui non vt dicit verna beatus erit
Ad foueam ductus supra caput ipsius ensis
Pondebat. tenui vix. retinente filo
Huic dapi cōiunctā restem precepit ⁊ ausus
Non erat his. qm̄ vidit vtrinq; necem
Sic ait est de me lapsum casumq; timente
Est certum propria morte vel hoste mori
¶ Ponit vnā parabolā dicens. q̄ non bene viuūt
homo quez torquet sollicitudo. ⁊ metus seu timor ex
aminat die ac nocte. eciam ille nunq̄ dormit secu
rus. qui dubitat perdere vitam cum diuitijs suis.

13
Uñ erat quidā homo qui vocabat̃ tyrannus: ille e-
rat in aliqua aqua ⁊ habebat sitim nec audebat pota-
re. habebat pomū supra nasum ⁊ nō audebat comedere.
q̃ habebat ensem supra caput suū. Sic est de diui-
te qui semp̃ timet de inimico. Cōstrue (hō nō viuit
bñ quē sollicitudo rerū torquet) id ē molestat ⁊ me-
tus examinat die q̃ pro et (nocte) supple ille (nō bñ
dormit. securus qui timet perdere vitā. vna) id ē pari-
ter (cum rebus quas ipse habet. vnde legimus p̃ exē-
plum) id est per similitudinē (monstrasse tyrannum
q̃ uerna) id ē famulus (vt dicit nō erit beatus) supple
tyrānus (ductus ad foueā pendebat supra caput ipi⁹
supple tyranni (ensis) id ē gladius (retinēte vix tenui
filo) supple tyrannus (percepit restē) id ē cordā (cō-
iunctam hinc dapi) ⁊ supple tyrānus (non erat ausus
supple comedere (qm̃ vidit vtriusq̃ necē) scz ensis ⁊
corde (et dicit sic de me) ⁊ hoc (timente casum. q̃) p̃ ⁊
lapsu. certū ē mori pp̃ia morte vñ hoste). i. ab hoste

Ad mala facta malus socius sociū trahit: ⁊ sic
fit malus ⁊ neq̃ qui fuit añ bon⁹

Nec mirū: qm̃ velociter ad mala pes est

q̃ fit ad illud opus: quod deus optat agi

Ima petit leu⁹ q̃ surgit ad ardua pond⁹

Qd̃ vix de terra colla bouina trahūt.

Nōne boues q̃ plaustra trahūt qñq̃ trahuntur

Dū tota declino tramite mota ruit

Eū trahit hec sursum. q̃ tū valet ille deorsum

Impedit hec illū retro q̃ sepe cadit

Nam magis est pronū celso de vertice sumptum

h

¶ qđ ab occidua valle resurgit iter
¶ Ponit aliā parabolā dicens. qđ malus socius tra-
bonū ad se. ⁊ fit malus ⁊ nequā qui fuerat ante bonū
nec est mirum quia pes hoīs velocior est ad malum
qđ ad bonū. ⁊ qđ ad illud quod deus optat agi. Dicit
eciā qđ pondus graue leuius tendit ad ima qđ ad ar-
dua. ⁊ eciā boues trabentes currū aliqñ trabunt.
Ideo dicit qđ ille qui vult esse bonus ⁊ iustus nō debet
sequi malos. ¶ Cōstrue (socius malus trahit bonum
sociū ad mala) supple opa. ⁊ (fit malus ⁊ nequā qui
fuit añ bonus. Nec ē mirū) id ē nō debes mirari (quā
pro quia (pes) scz hoīs (est velocior ad mala) supple
opa (qđ fit ad illud quod deus optat agi) id est de hie
rat fieri (pondus petit ima) id ē inferiora (leui⁹ qđ sur-
gat in ardua. quod) supple pōdus (colla bouina tra-
hunt vir de terra. nonne boues qui trahunt palustra
trahunt qñq. dū rota mota ruit) id ē cadit (declino
tramite. cū hec trahit sursum qñq. valet. illa deorsum.
hec) scz rota (impedit illū. qđ) pro et (cadit sepe retro
iter sumptū de vertice celso. non est magis pronū. qđ
supple illud (quod surgit de occidua valle)

Advena siluarū si bestia forte caninam

Incidit in turbam nonne pibit ibi

Nonne chilindorū moriunt moribz illi.

Quos via vl' casus protrahit inter eos

Quis (nisi sit serpens) serpentibus associat

Cum grauius pugnant id quod inheret eis

Marcescūt flores ⁊ gramina morificānt

Que solo tactu fusa venena cremant

Dos inter pueros dubios gens martia ponit

Utrū se geniti sint ita scire volens

Illis namq̃ solis parcūt (ut dicit angues

Dum sibi blandicijs oris amicat eos

¶ Ponit autor aliam parabolam dicens. q̃ si bestia
advena silvarum cadat inter turbam caninam. non
ne peribit ibi. Sic aliqui reges habēt leones et quā
do volunt scire vtrum homo sit bonus vel malus po
nunt ipsum inter leones. et talis sit prauus cito ē mor
tuis. si sit bonus ipsi dimittunt eum. Etiam aliqui so
lent ponere ante tales leones pueros eorum volen
tes perscrutari an ab ipsis sint geniti. ¶ Construe.
(nonne) id est nunquid (si bestia advena silvarum) id
est aliena (cadat in turbam caninam peribit ibi) id ē
capietur (nonne illi moriuntur moribus chilindro
rum (id est illorum serpentum (quos via vel casus p
trahit) id ē ducit (in eos supple chilindros (quis al
sociatur serpentibus nisi sit serpens. cum graviter pu
gnant id quod inheret eis) id est adheret serpentibz
(marcescunt flores et gramina mortificantur. que
venena cremant solo tactu. gens marina) id est talis
populus (ponit pueros dubios inter bec) supple ve
nena (volens ita) id est taliter (scire vtrum sint geni
ti se) id est a se (angues parcant illis solis) supple le
gumtis pueris (ut dicitur) dum supple anguis (ami
cat eos blandicijs oris)

¶ Sequitur textus

Dum curuare potes vel curuam tendere virgam
 fac ut ad libitum stet tua planta tuum
 Cum vetus ad magnū fuerit solidata vigorem
 Non leuiter flectes imperiale caput
 Rursus si tortā patieris surgere primū
 Semp ut ē primo tortam manebit eam
 Sic homo dum puer est doceatur iussa tenere
 Ne cor assuetis imbuat ille malis
 Argillam figulus quū mutauerit ollam
 Sed sicce formam nō adhibere potest.
 Ceruinam pellem latrat per tecta catellus
 Primus ad siluas doctus ut ire queat.

¶ Ponit etiā parabolam dicens q̄ plantā tuāz cur-
 uabis ad placitū dum recens ⁊ adhuc iuuenis sit. qz
 si velis eam curuare qū eris robustior et magna nō
 posses. Etiam dicit q̄ quando puer est iuuenis de-
 bes ipm bonis moribus assuefacere. Item dicit q̄ si
 gulus non potest facere formam ollarū dū terra est
 sicca. sed dū est humida facit voluntatē suā. Sic par-
 uus canis latrat per tectam pellem ceruinā corā ipso
 ut queat ire doctus ad siluas. ¶ Construe (fac ut tua
 planto sit ad libitū tuū dum potes curuare ipam)
 supple qz (cum vetus fuerit solidata in vigorem ma-
 gnū. non flectes libenter caput imperiale. Rursus si
 primū) id ē ⁊ in principio patieris surgere tortam)
 id est curuam (semper ea) scz planta (manebit torta.
 ut est primo. Sic homo dum puer est doceatur te-
 nere iussa) id est precepta (ne illa) supple puer (imbu-
 at cor malis assuetis) id est cōsuetudinibus. ⁊ (quū

figulus mutauerit ollam argillam) scz de tali terra fa-
ctam ficci) supple terre (catellus latrat pellem cerui-
nam per tectum primitus. vt queat) id est possit ire.
doctus ad filias) id est ad nemora.

Tres seruos tribus vsq; modis seruire videmus

Non vni domino tres simul immo tribus

Est nam. q̄ vult vite fidens mercede future

Subiacet imperijs obsequijsq; dei.

Hic seruus nō est: qm̄ qui frena salubris

Iusticie patitur: liber & altus erit

Est quoq; qui misero subiectus paret homello

Vt quondam primi constituere prēs

Nō tamē hūc totū sibi subiugat imperiosum

Interior vinculis nō retinetur homo

Tercius est seruus vicio qui sp̄ obedit

Hic penitus seruus viuūt vtroq; modo.

¶ Ponit aliam parabolam dicens. q̄ sunt tres serui ī
isto mundo qui seruiūt tribus. quorum vn⁹ seruit dō
& iste non vocatur proprie seruus. Alter seruit homi-
& iste vocatur seruus liber. Alter seruit diabolo. et
iste proprie vocatur seruus. ¶ Construe (videm⁹ tres
seruos tribus modis seruire. nō) supple seruiūt (vn⁹)
supple domino (immo tribus. nam) supple ille (qui ē
fidens mercede dei. hic non est seruus) supple quia est
liber (qm̄ qui patitur frena iusticie salubris erit liber
& altus. quoq;) id est certe (est subiectus qui paret) id
est obedit (misero homello) id ē homini (vt primi pa-
tres quondā cōstituere) id est constituerunt (nō sub-
iugat sibi hunc totum imperiosus. homo interior) id

h. iij

est anima (non retinetur vinculis (tercius est seruus
qui semper obedit vicio. hic) id est seruus (venit peni-
tus vtroq; modo) id est subiacitur hominibus et dia-
bolo committendo vicia

Ut perpendiculo paries equet. oportet
Ne domus hoc ipso deficiente ruat
Quo stare potest titubantis machina muri.
Si fundamentum debile fallat opus
A simili: si quis sublimes tendit ad artes
Principio partes corde necesse sciat
Artes post partes veteres didicere poete
Idcirco magnum promerere decus
Primo dictantes et postea verificantes
Tendentes ferule supposuere manus
Paribus imbutos sapientia duxit athenas
Quadrifidum trivio continuando sibi

¶ Ponit aliam parabolam dicēs. qd si aliquis nititur facere
domū. illa domus non poterit sustineri nisi habeat bo-
nū fundamētū et qd paries siue muri equantur ppendi-
culo. ne muri titubantes cadāt propter defectū funda-
mentorum et opus fallat. id est deficit. Ad propositū di-
cit qd si aliquis tendat ad artes sublimes. necesse ē ut
primo sciat principia et ptes cordatenus. qz qui nescit
ptes inuanū tendit ad artes. ¶ Ostendit (oportet vt
paries equat) id ē aptet (ppendiculo) id ē mēsure (ne
domus ruat) id ē cadat (hoc ipso) scz muro (deficiente.
quō machina muri titubantis). i. tremētis (potest sta-
re. si debile fundamētū opus fallat) id ē destruit (A
simili. si quis tendit ad sublimes artes) id ē ad maio-

res scientias: necesse) supple est (vt faciat primo: par
tes corde) id est corde tenus (veteres poete didicere)
id est didicerunt artes post partes. id circo) id ē ideo
promeruere) id ē promeruuerunt (magnū decus) id ē
honorem (primo dictantes) id est componentes (et
postea versificantes manus tendentes supposuere) id
est supposuerunt (ferule partibus imbutos sapiētia.
id ē arte (continuando sibi) id ē partibus (trino) id ē
scientie triuali. scz grāmatica. logica et rhetorica (q̄
drivium) id ē geometriam. astrologiam. arithmetica
et musicam.

Illicitos miserande puer cōpescere furores
Scito q̄ ad mortē cōmouet hostis eos
Aufert his mentem miserōsq; videto dolores
Altera plus istis sunt meditanda tibi
Esto memor q̄ puluis eris et vermibz esca
In gelida putris qñ iacebis humo
Nō erit in mūdo qui te velit vltra videre
Cū tua rancidior sit carne rupta caro
Cur proprio caput ense secas. cur spōte cathenas
Demonis incurris. cur sua iussa facis
Motibus assidue surgentibz obuius obsta
Nec superet. qui te sic superare putat

C Dic autor ponit vltimam parabolam dicens sic.
O puer miserande compescere furores illicitos. quia
diabolus mouet eos. vt ducant te ad mortem. aufe
rendo tibi mentem de his que debes cogitare. scilicet
quid fueris. quid sis. et quid eris. et quomodo tu de
limo terre es factus. Et memor eris q̄ cras eris pul
b iij

uis et cinis. et cum in terra sepultus fueris eris ipsis
vermibus prtrida esca. Et non erit aliquis amicum
qui te amplius cupiat videre. quia caro tua erit ran-
cidior et magis putrida q̄ caro corrupta. Quare er-
go secas caput tuum proprio ense. et quare incurris
sponte cathenas et laqueos demonis voluntatem eius
implendo. Ergo resistere debes temptationibus et
instantibus suggestionibus diaboli. ne ipse te vincat
in profundum inferni te perducendo.

Construe (**M**iserande puer) id est o miser homo.
(compesce) id reprime (illicitos furores) id est praua
opera (scito) id est scire debes (q̄ hostis) id est diabo-
lus (commouet) id ē excitat (eos) scilicet furores (ad
mortem) id est ad eternam damnationem. supple dia-
bolus (auferi) id est auerit (mentem) id est cogitatio-
nem (his) id est ab his que debes cogitare (q̄) pro-
ci (videto) id est cogita (miseros dolores) id est mag-
nas misérias. scilicet huius mundi (Altera) supple mi-
seranda (sunt) meditando id est cogitando (tibi) id
est a te (plus) id est magis (his) scilicet p̄dictis (Esto
memor) id est sis recordans (q̄ eris) id est efficieris.
(puluis) id est cinis (et esca) id est cibus (vermibus.
quando iacebis putris) id est putrescens (in gelida
humo) id est in frigida terra. et supple aliquis homo
(non erit in mundo qui velit) id est cupiat (videre te
vltra) id est amplius (cum) id est ex quo (caro tua) id
est corpus tuum (fit rancidior) id fetidior carne ru-
pta) id est corrupta (Cur) id est quare (se-

cas) id est occidis (caput tuū) id ē animā tuā (pprio
ense) id ē proprijs operibus tuis. et (cur incurris) id ē
incidis (sponte) id est voluntarie (cathenas) id est la
queos (demonis) id est diaboli. et (cur facis sua iussa
id est suā voluntatem) supple o homo tu (obuius) id
est resistens (obsta) id est resiste (motibus surgenti
bus) id est suggestionibz instantibz (assidue) id ē con
tinue (ne) pro ut non. ut diabolus non (super te) id ē
deuincat te sibi consentiendo (qui) scz diabolus (pu
tat) id est estimat (sic superare te) id ē deuincere te

Deu qd hō tantum querit: qui transit vt vmbra

Qui nūc stare putat: nūc cadit yma petēs

Quid certū manet huic: nisi mors et mortis ima

Hūc sp sequit: hūc tenet: hūc qz trahit

Deu cur gaudet homo: cur ille superbit: et ad qd

Eur ducit statū: qui cinis ē et erit

Eur cupit et meret: et cur sibi subdere temptat

Omnia. cur semp viuere posse putat.

Non sic non. qm perit illa putatio vana

Ros cadit. et vite rursus ad yma ruit

Sic stat homo. vel dic quo facto cetera constāt

Quid plus sunt vana singula. queqz nichil

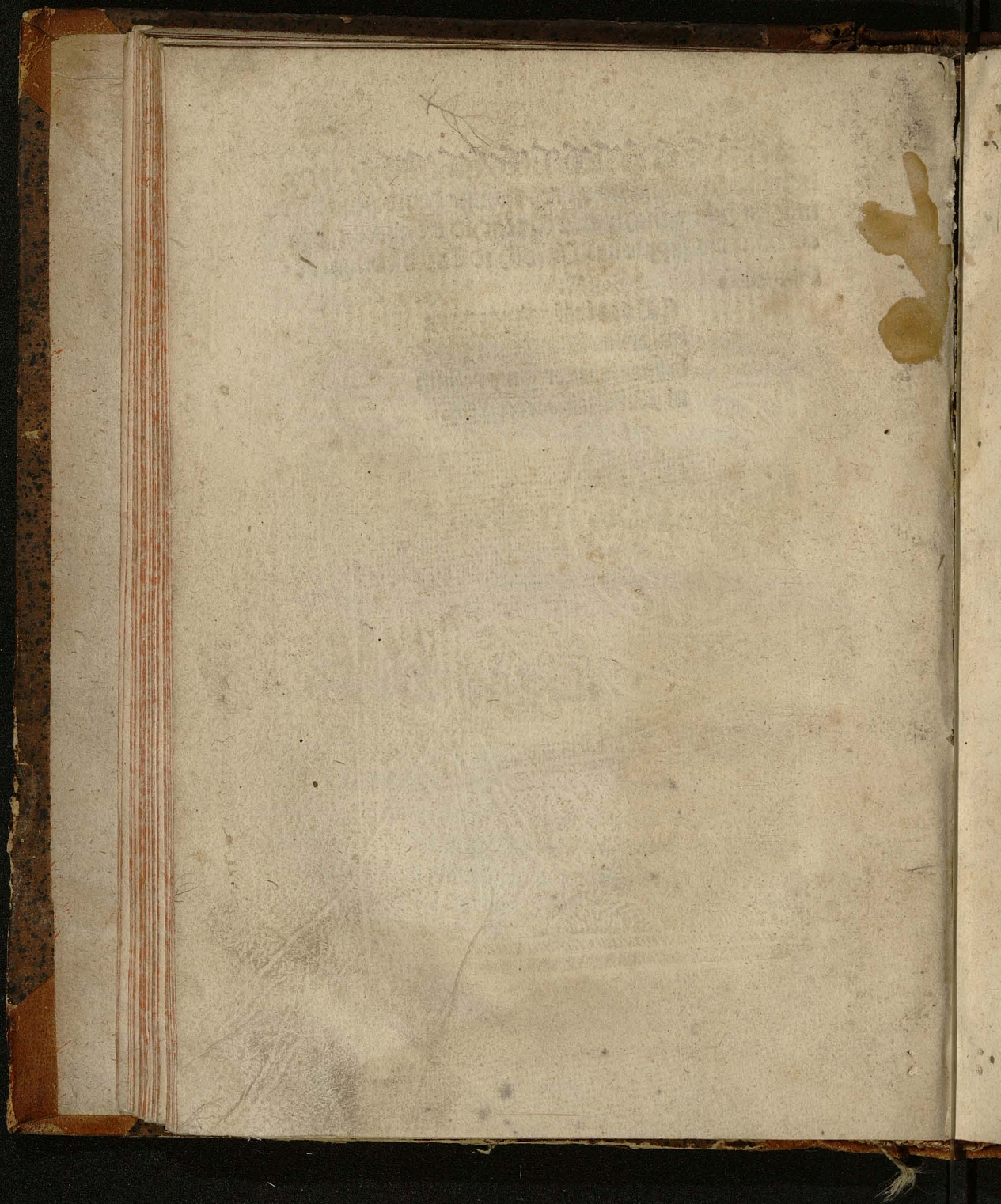
Hic dicit. quid homo tantū querit cumulare diuiti
as. quia quando credit firmiter stare tunc transit vt
vmbra. et ad yma cadit. Et nichil homini manet cer
tum nisi mors et imago mortis. qz semp sequitur ho
minem semp trahit atqz semp tenet. Deu cur hō gau
det siue superbit. et ad quid. Eur ecia ipe homo mag
nū ducit statum siue pompam qui cinis est et erit. Et

cur cupit sibi subdere omnia putando se semper vivere
re posse. Sed non est sic. quoniam illa putatio vana
et perit et deficit atque cadit sicut ros. et ruit in nichilum
et memoria eius perit de terra ac si nunquam fuisset supra
terram. Quid amplius. omnia que possit homo con
sequi in hoc mundo vana sunt et transitoria. nec in ip
sis aliquid firmitatis esse constat. Et ideo homo debet
illa cupere que sunt vera et eterna bona non transito
ria sine caduca operando virtuose et se exercendo in
rebus pijs. et ut ipsis medianibus possit consequi re
gnum celorum. quod nobis concedere dignetur qui
regnat trinus et unus in secula seculorum amen.

Construe (Hec quid) id est ad quid (homo querit
id est cumulat (tantum) supple diuitias (qui) scilicet homo (transi
sit) id est perit (ut umbra) id est ad nichilum (qui) scilicet
homo (putat nunc stare) supple firmiter. et ipse (cadit
nunc petens ima) id est infimum statum (Quid cerius
manet huic) scilicet homini (nisi mors et imago mortis)
quia mors (semper sequitur hunc semper trahit hunc.
atque semper tenet hunc) scilicet hominem (Hec cur homo gau
det. cur ille superbit) id est exultat se (et ad quid) supple
superbit. et (cur ducit statum) id est pompam (qui est ci
nis et erit cinis) (Cur cupit) id est quare avarus (et me
tit) id est cumulat (et cur temptat subdere sibi omnia.
cur semper putat) id est estimat (se posse vivere) in hoc
mundo (Non sic non) supple erit (quoniam illa va
na putatio perit ut ros) a facie solis (et ruit) id est ca
dit (rursus) id est iterum (ad ima vite) id est ad termi
num vite (Sic homo fiat) scilicet in hoc mundo (vel dic

quo facto) id est qua cōditione (cetera) supple opera
hominis (constant) id est reputantur (quid plus sit)
nisi (singula vana) sunt. ⁊ (queq;) id est quecunq; fa
cta hominis. supple sunt (nichil) id ē ad nichilum re
putantur.

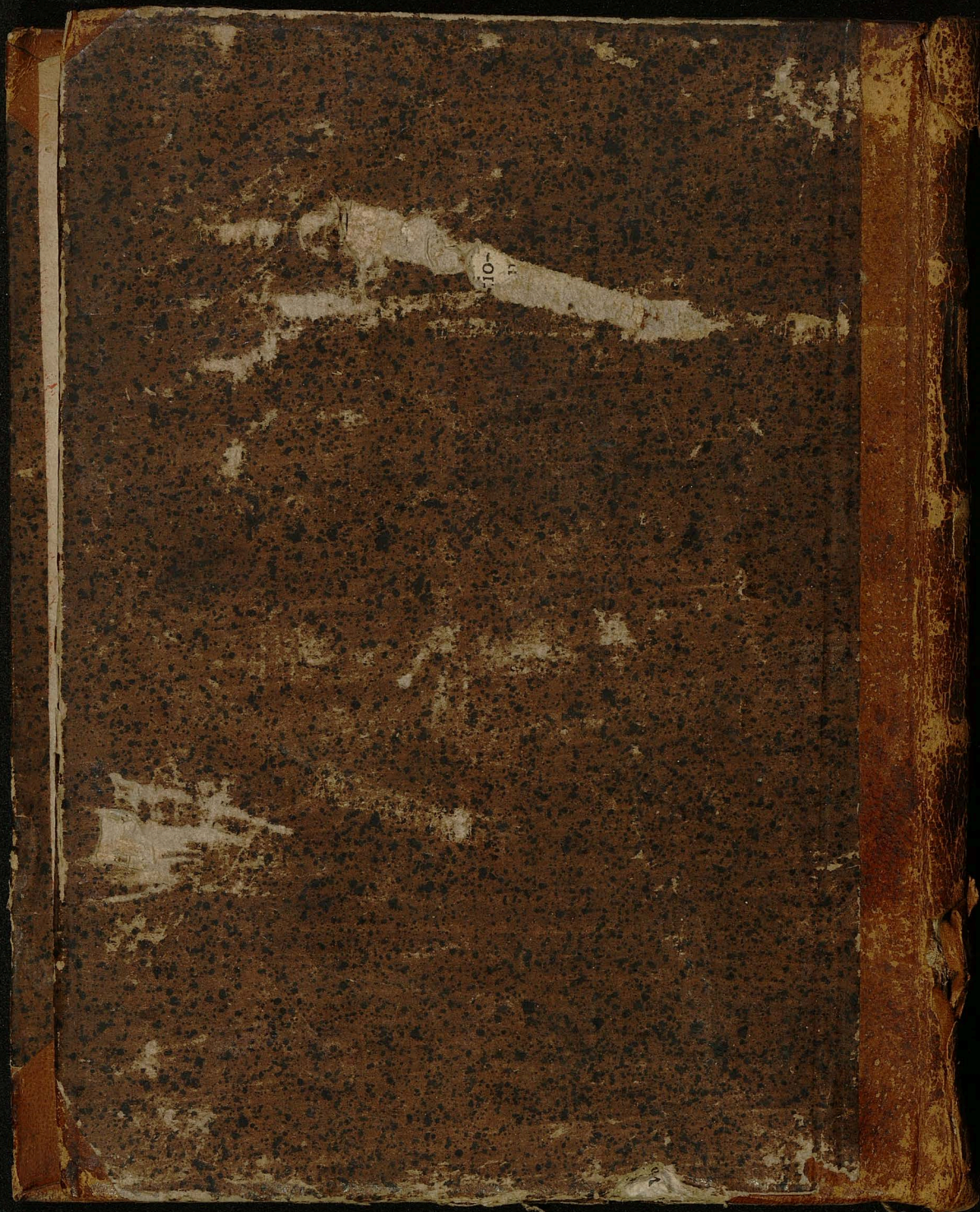
¶ Doctrinale altum para
bolarum Allani cum glo
sa finit feliciter Impressum
in Lubek. M. cccc. xcij.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0006577

7/10

1494